

Усім — про все

СВІТ

<http://svit11.wordpress.com>

**НАЙЦІКАВІША
ГАЗЕТА
ДЛЯ КОЖНОГО
З ВАС
Чернігівщина.
Україна. Світ**

-інфо

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

Виходить з лютого 2012 року

№244 8 ЧЕРВНЯ 2023 РОКУ

ЦІНА 8 ГРИВЕНЬ

Газета продовжує хроніку війни, що її друкує всі останні місяці.

24 травня

Військова допомога Україні з боку Польщі з початку повномасштабного вторгнення Росії перевищила 3 млрд євро. Про це повідомила канцелярія прем'єра Польщі Матеуша Моравецького за підсумками його зустрічі з головою Верховної ради Русланом Стефанчуком у Варшаві.

Під час зустрічі обговорювали питання якнайшвидшого початку переговорів про вступ України до Європейського Союзу, відбудови, а також військової підтримки.

У межах дводенного візиту в Польщу Руслан Стефанчук зустрівся також зі спікерами Сейму та Сенату Ельжбетою Вітек та Томашем Гродським. Також голова Верховної Ради виголосив промову у польському парламенті.

25 травня

Євросоюз продовжив на рік режим безмитної торгівлі з Україною. Рада ЄС ухвалила регламент, який продовжує призупинення дії всіх митних зборів, квот та заходів торговельного захисту щодо українського експорту до ЄС ще на один рік, до червня 2024 року. Ці заходи допоможуть Україні зберегти стабільність торговельних відносин з ЄС та підтримати економіку в дуже складних умовах. У поєднанні з широкою військовою, фінансовою та гуманітарною підтримкою це має вирішальне значення для допомоги Україні.

В Євросоюзі заявили, що більше не залежать від енергоносіїв з РФ. Це завдяки плану ЄС щодо скорочення споживання газу. ЄС припинив імпортувати російське вугілля, а нафта з РФ становитиме лише невелику частку від того обсягу, який був до початку повномасштабної війни проти України. Також російський газ стрімко зникає з європейського ринку.

Країни «Рамштайну» зобов'язалися надати Україні військову допомогу на \$65 млрд. Це США та країни Контактної групи з підтримки України. Про це заявив у четвер міністр оборони США Ллойд Остін у своєму виступі в рамках онлайн-засідання у форматі «Рамштай».

26 травня

Польща вводить санкції проти Мінська через вирок одному з лідерів Спільноти поляків Білорусі. Це санкції проти кількох сотень білоруських посадовців у зв'язку з вироком одному з лідерів Спільноти поляків Білорусі Анджее Почобуту. Верховний суд Білорусі відхилив апеляцію Анджее Почобута і залишив у силі вирок суду нижчої інстанції – вісім років позбавлення волі в колонії суворого режиму.

28 травня

Президент України Володимир Зеленський привітав чинного президента Туреччини Реджепа Таїпа Ердогана із переобранням на ще один президентський термін. «Вітаю президента Туреччини Реджепа Таїпа Ердогана з нагоди перемоги на президентських виборах. Розраховуємо на подальше зміцнення стратегічного партнерства на благо наших країн, а також посилення взаємодії для безпеки й стабільності Європи».

Гаряче літо

30 травня

У Москві безпілотники врізалися у дві багатоповерхівки. Російські медіа повідомляють, що вночі 30 травня безпілотники атакували дві багатоповерхівки у Москві.

Один безпілотник влучив у верхні поверхи житлового будинку на вул. Профспілкової, 98, зруйнувавши фасад і заскління будинку. Другий влучив у 24-поверховий житловий будинок на вулиці Атласова. За різними даними росЗМІ, від 25 до 32 безпілотників атакували Москву вночі 30 травня.

1 червня

Загибель дитини в Міжнародний день захисту дітей. У результаті нічної ракетної атаки росіян на Київ, було обстріляно медустанову у Деснянському районі: загинула 33-річна жінка та 34-матір з 9-річною донькою. Ще одинадцять громадян отримали поранення. Загалом в Україні наслідок російських обстрілів за добу загинули щонайменше 7 людей, ще 27 осіб дістали поранення.

«Російський добровольчий корпус» та легіон «Свобода Росії» заявили, що проводять ще одну операцію на території Росії. Бійці записали відеозвернення та повідомили, що йдуть у Шебекінському напрямку.

Від початку повномасштабної війни щонайменше 20 тисяч українських дітей депортувала Росія. З них понад 4,5 тисячі – мають статус сироти або позбавлені батьківського піклування. Про це повідомила віцепрем'єр-міністерка з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Ірина Верещук.

Закарпатська обласна рада ввела заборону на діяльність релігійних організацій, пов'язаних із Росією. Насамперед це стосується Української православної церкви Московського патріархату.

2 червня

У ніч проти 2 червня українські захисники знищили усі 15 крилатих ракет та 21 ударний дрон, якими ворог атакував, зокрема, Київщину.

Суд наклав арешт на акції дружини обвинуваченого у держзраді Віктора Медведчука Оксани Марченко в 7 підприємствах припортової інфраструктури в Одеській області. Дружина Медведчука володіла частками у цих компаніях через низку офшорних структур. Загальна вартість заблокованих активів становить

майже 740 млн грн. В СБУ підкреслили, що арешт цього майна убезпечить його від перереєстрації на підставних осіб і надалі дозволить передати на користь держави.

Вдень українські захисники влучили по позиціях російських окупантів в порту Бердянська. Кораблі РФ покидають порт.

Жінка загинула і троє дітей зазнали важких поранень, коли їхній автомобіль підірвався на вибуховому пристрої у Харківській області. Трагедія сталася близько 12:00 поблизу сіл Морозова Долина та Леміщине Богодухівського району. Жінка 37 років загинула на місці. Важких поранень зазнали дві дівчинки 12-ти та 15-ти років та 12-річний хлопчик.

4 червня

3-під завалів будинку у Підгородненській громаді Дніпропетровської області дістали тіло 2-річної дитини, кількість постраждалих внаслідок ракетного удару росіян зросла до 22, серед них – 5 дітей.

Протягом травня над Києвом сили ППО орієнтовно знищили більше 60 крилатих ракет і близько 170 безпілотників. Міська держадміністрація повідомила: «Ніколи за історію нашої планети... Жодне місто, жодної країни... не зазнавало таких потужних повітряних атак численними гіперзвуковими аеробалістичними, балістичними, крилатими ракетами та сучасними військовими БПЛА. Стільки, скільки Київ за травень. Київ витримає».

5 червня

Легіон «Свобода Росії» заявив, що вночі за допомогою дронів знищив два ворожі танки та іншу техніку в районі Шебекіно Белгородської області Росії. Добровольці повідомляють, що за допомогою дронів знищено 2 танки, 1 БМП-3 і 1 БРДМ у районі КПП Шебекіно. Дослівно: «Рухаємося далі до повного знищення режиму. Росія буде вільною».

Внаслідок повномасштабного вторгнення РФ, в Україні загинули 485 дітей та понад 1005 отримали поранення різного ступеня тяжкості. Це повідомив Офіс генпрокурора. Цифри не остаточні, адже триває робота з встановленням кількості постраждалих в місяця ведення бойових дій, на тимчасово окупованих й звільнених територіях.

Триває передплата на нашу газету на 2023 рік

Усі поштові відділення й листиноші області ведуть передплату на «Світ-інфо» на будь-який термін і на будь-яку адресу в області.

Передплатний індекс «Світ-інфо» —

Основні теми газети:

- Події в області, Україні і світі.
- Політика, соціальні проблеми, екологія.
- Публікації раніше невідомої нам історії України, СРСР.
- Проза і поезія відомих письменників світу.
- Культура, мистецтво, спорт.
- Корисні поради.
- У світі цікавого.

«Світ-інфо» — газета для кожного з вас!

Передплатна ціна — без змін:
16 гривень на місяць.

Долучайте нових читачів

Прочитавши нашу газету, покажіть її друзям, знайомим, колегам, запропонуйте також передплатити.

Оголошена передплата і на II півріччя 2023 року. Не забудьте її продовжити або оформити.

Тільки факти

Ердоган офіційно вступив на посаду президента Туреччини. У турецькій столиці Анкарі 3 червня у будівлі парламенту відбулась церемонія присяги та вступу на посаду обраного президента Реджепа Таїпа Ердогана. Після церемонії інавгурації Ердоган відвідав Мавзолей засновника Турецької Республіки Мустафи Кемалю Ататюрка. У президентському комплексі Ердоган приймав привітання від міжнародних лідерів, які відвідали інавгурацію. За результатами другого туру, Ердоган виграв президентські вибори з результатом 52,18 % голосів, опозиційний кандидат Кемаль Киличдароглу отримав 47,82% голосів. Термін повноважень Ердогана триватиме до 2028 року.

З початку війни український бізнес залучив понад 113 мільярдів за програмою доступних кредитів. З моменту старту програми «Доступні кредити 5-7-9 %» бізнеси отримали від уповноважених банків 62 963 кредитів на загальну суму 202,86 млрд грн. Загалом за період дії воєнного стану в Україні - 28 141 кредитів на 113,2 млрд грн.

Україна – почесний гість Міжнародного книжкового ярмарку у Варшаві. 25 травня, у Варшаві стартував Міжнародний книжковий ярмарок. На українському стенді, свою роботу представлять близько 45 наших видавництв.

Обережно на воді. Від початку 2023 року станом на 5 червня на водоймах України загинуло 332 людини, 20 з яких – діти, повідомила Державна служба надзвичайних ситуацій.

Батьків закликають звертати увагу на заборону місцевої влади щодо купання у водоймах, які, зокрема, можуть бути забруднені вибухонебезпечними предметами унаслідок війни.

Дорослим відвідувачам водойм, в ДСНС нагадують правила безпечної поведінки на воді та біля води: не заходьте у воду напідпитку; не пірняйте на мілководді; не пірняйте в незнайомих місцях; не запливайте далеко від берега.

Гаряче літо

1 **6 червня**
у Міжнародному суді ООН почалися слухання у рамках розгляду по суті позову України проти Росії у зв'язку з порушенням двох конвенцій ООН, який Україна подала у 2017 році.

Йдеться про справу «Застосування Міжнародної конвенції щодо боротьби з фінансуванням тероризму та Міжнародної конвенції щодо подолання усіх форм расової дискримінації (Україна проти РФ)».

6 червня у Палаці миру в Гаазі розпочався перший раунд усних аргументів. Другий раунд представлення аргументів відбудеться 12 і 14 червня.

Україна подала позов 16 січня 2017 року. У ньому Київ аргументує, що Росія порушила першу конвенцію, озброюючи збройні угруповання своїх маріонеткових «республік» на окупованих територіях Донецької та Луганської областей, і другу – своєю політикою щодо неросійських етнічних груп в окупованому Криму.

Вже у квітні 2017 року Суд виніс проміжне рішення, зобов'язавши Росію не обмежувати можливості кримських татар зберігати свої представницькі інституції, включно з Меджлисом, та забезпечити доступність освіти українською мовою. У листопаді 2019 року Суд відхилив усі аргументи Росії щодо юрисдикції суду та прийнятності справи, що стало повною перемогою України на тому етапі розгляду.

Над Києвом і навколо столиці ППО знищила понад 20 повітряних цілей ворога. Начальник Київської міської військорвої адміністрації Сергій Попко повідомив, що в Києві та навколо столиці українська ППО знищила понад 20 повітряних цілей ворога. «Не дивлячись на міжнародне гуманітарне право, ані на безрезультативність, москвити продовжують атакувати мирний Київ. Знов ніч. Знов сирена». Всі запущені росіянами цілі збиті, влучань не було.

ППО знищила 35 із 35 крилатих ракет ворога. Уночі 6-го червня з 00.30 по 04.00 години окупанти завдали удару по Україні крилатими ракетами повітряного базування. Атакували традиційно – з району Каспійського моря із шести стратегічних бомбардувальників. Силами та засобами протиповітряної оборони Повітряних Сил Збройних Сил України знищено усі випущені 35 крилатих ракет.

Більшість їх прямувала у напрямку столиці.

Втрати російських агресорів із 24. 02. 22 по 06. 06. 23 склали: особового складу – близько 211150 осіб; танків – 3860; бойових броньованих машин – 7543; артилерійських систем – 3603; ракетних систем залпового вогню – 590; засобів ППО – 351, літаків – 313, гелікоптерів – 299; безпілотних літальних апаратів оперативного тактичного рівня – 3212; крилатих ракет – 1171; кораблів/катерів – 18; автомобільної техніки та автоцистерн – 6332, спеціальної техніки – 489.

Володимир Зеленський – на саміті Європейської політичної спільноти у Молдові

Саміт пройшов 1 червня у «замку Мімі» у селі Бульбоака, Участь взяли майже пів сотні європейських президентів і голів урядів.

На другій зустрічі Європейської політичної спільноти обговорили спільні зусилля заради миру в контексті війни в Україні та пов'язані із нею кризи, захист демократії, зміцнення енергетичної безпеки та стійкість європейських держав.

«Сьогодні працюємо у Молдові. Багато двосторонніх зустрічей. Розвиваємо коаліцію винищувачів та пропонуємо коаліцію «Петріотів». ЄС, НАТО, формула миру. Усе для захисту нашого майбутнього», зазначив Зеленський.

Європейська інтеграція України та Молдови призведе до вступу обох держав до ЄС, переконаний президент Зеленський. Про це він заявив журналістам у Молдові після двосторонніх переговорів з молдовською колегою Маєю Санду.

Президент Володимир Зеленський, відкривши дискусію на саміті Європейської політичної спільноти, заявив у виступі про існування відомого Європі плану, який дозволить Україні впоратися з російською агресією.

За словами Зеленського, є три кроки і, по суті, напрямки допомоги. «Перше – це повний захист від російського терору, передусім на землі, але також на небі». По-друге, Зеленський закликав світ чітко визначитися з усіма проявами російської агресії, не лише в Україні, а також навів приклад російської окупації у Молдові. Як третій елемент подолання агресії Зеленський назвав вступ України до НАТО та ЄС. Він також переконаний, що в довгостроковому періоді місце в ЄС отримають не тільки Молдова з Грузією, а і Білорусь.

Що змінилося з 1 червня в Україні

Підвищення тарифів на електрику

Наприкінці травня Кабінет міністрів затвердив підвищення тарифу на електроенергію для населення. З 1 червня приватні домогосподарства платитимуть за новим єдиним тарифом: 2,64 грн за кВт-год.

Попередні тарифи діяли з 2017 року і залежали від обсягів споживання електроенергії. Споживачі, які використали менше 250 кВт-год на місяць, сплачували по 1,44 грн за кВт-год, якщо більше – по 1,68 грн за кВт-год.

Рішення про підняття тарифу міністр енергетики Герман Галущенко пояснив необхідністю акумулювання ресурсів для відновлення зруйнованої чи пошкодженої енергетичної інфраструктури. Зміняться тарифи на електроенергію і для бізнесу. До кінця року, заповнив міністр, тарифи для населення не збільшуватимуться.

Збільшення розміру пенсій

У червні доплати до пенсії отримають працюючі пенсіонери, для яких здійснений автоматичний перерахунок з 1 квітня 2023 року.

Під автоматичний перерахунок підпадають:

ті, хто після призначення пенсії продовжували працювати та 1 березня 2023 року набули

додаткові два роки страхового стажу;

ті, хто відпрацювали менше двох років, проте з моменту призначення чи попереднього перерахунку пенсії минули два роки.

Пенсіонери отримають надбавку за квітень, травень і червень. Чому одразу за три місяці? Річ у тім, що органи Пенсійного фонду отримали звітну інформацію про сплату єдиного внеску за перший квартал 2023 року лише в травні.

Суми доплат будуть різними, адже вони залежать від стажу, зарплати та розміру пенсії.

Наступний етап підвищення пенсій запланований на 1 липня.

Додаткові залізничні маршрути

1 червня польська залізнична компанія SKPLзапускає додаткові рейси в Україну з Варшави до Рави-Руської (Львівська область).

Щодня в обох напрямках курсуватиме потяг, розрахований на 240 пасажирів. Відправлення з вокзалу «Варшава-всходня» – о 14:00 за місцевим часом, з Любліна – о 16:00. Прибуття до Рави-Руської – о 20:15 за київським часом.

Після проходження прикордонно-митного контролю пасажирів зможуть скористатися рейсами «Укрзалізниці».

Новий рейс дозволить

розвантажити автомобільні пункти пропуску.

Крім того, 10 червня з'являться два нові рейси «Укрзалізниці»:

поїзд №40/39 Запоріжжя – Солотвино, який зупинятиметься в сімох областях і сполучить Запоріжжя та Дніпро з курортами Львівщини та Закарпаття, від Славського до Берегового;

поїзд №148/147 Київ – Одеса, який курсуватиме через Черкаси.

Крім того, для чотирьох поїздів продовжили маршрут:

№43/44 Івано-Франківськ – Київ – Івано-Франківськ – до Черкас;

№105/106 Одеса – Київ – Одеса – до Сум;

№63/64 Харків – Київ – Харків – до Львова;

№53/54 Одеса – Дніпро – Одеса – до Запоріжжя.

Уперше після початку великої війни УЗ повертає на маршрут швидкісний поїзд №732/731 Інтерсіті+ сполученням Київ – Дніпро – Запоріжжя.

Знижено тарифи «Укрпошти» на міжнародні напрямки

«Укрпошта» з 1 червня знижує тарифи на відправлення до США. Це стало можливим завдяки підписанні з Поштою США угоди PRIME. Відправники зможуть заощаджувати 8% і мати доступ до повного відстеження посилок.

1 квітня «Укрпошта» знизила тарифи на посилки в Німеччину на 60%.

Окупанти підірвали Каховську ГЕС

6 червня: хроніка злочину російських агресорів

О 3-й годині ночі російськими окупаційними військами здійснено підірв Каховської ГЕС. Почалася евакуація місцевого населення з небезпечних районів.

Зеленський скликав екстрене засідання РНБО через підірв Каховської ГЕС

07.40. Через надзвичайну ситуацію, яка склалася через підірв окупантами дамби Каховського водосховища президент України Володимир Зеленський у зв'язку з підірвом дамби Каховського водосховища скликав екстрене засідання Ради національної безпеки і оборони України.

Херсон затоплює: з метою безпеки знеструмили мікрорайон

08.13 У мікрорайоні Корабел у Херсоні вимкнули електропостачання у зв'язку з підтопленням, яке виникло в результаті підірву Каховської ГЕС окупантами – повідомляє начальник Херсонської міської військової адміністрації Роман Мрочко. Через декілька годин також буде відключено газопостачання з метою безпеки.

Вода біжить широким потоком: відео зі зруйнованої окупантами Каховської ГЕС

08.43. Президент Володимир Зеленський та центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки SPRAVDI опублікували відео з підірваної російськими окупантами Каховської ГЕС. На відео видно, що повністю зруйнована гребля і машинна зала ГЕС. Вода рухається великим потоком і дуже швидко.

Пряма мова Зеленського: «Російські терористи руйнуванням дамби Каховської ГЕС лише підтверджують для всього світу, що їх треба вигнати з кожного куточка української землі. Жодного метра не можна їм залишати, бо кожен метр вони використовують для терору. Лише перемога України поверне безпеку. І ця перемога буде. Ані водою, ані ракетами, ані чим завгодно ще терористам не вдасться зупинити Україну».

Каховська ГЕС до вибуху і після

Зароза для Запорізької АЕС

08.43. Повідомляє Енергоатом: «Внаслідок підірву рівень води в Каховському водосховищі стрімко знижується, що є додатковою загрозою для тимчасово окупованої Запорізької АЕС. Вода з Каховського водосховища необхідна для того, щоб станція отримувала підживлення для конденсаторів турбін і систем безпеки ЗАЕС. Зараз станційний ставок-охолоджувач наповнений: станом на 8:00 ранку рівень води становить 16,6 метра, і цього достатньо для потреб станції». Повідомляється, що на даний час ситуація на ЗАЕС під контролем, український персонал моніторить усі показники.

Каховська ГЕС не підлягає відновленню – Укргідроенерго

09.28. «Внаслідок підірву машинної зали зсередини Каховську ГЕС повністю зруйновано. Станція відновленню не підлягає. За попереднім прогнозом очікується спрацювання водосховища впродовж наступних 4 днів».

Місто Нову Каховку підтоплює

09.42. Мер Нової Каховки Володимир Коваленко повідомив, що в результаті підірву окупантами дамби Каховської ГЕС місто підтоплює. «Підірв жахливий, тому що він торкнувся не тільки проїжджої частини, дамби, на жаль, підірвана сама Каховська ГЕС, тобто машинна зала». Мер повідомив, що вже станом на 6:30 ранку були підтоплені зоопарк «Казкова діброва», літній театр, затоплені кафе, дитячий майданчик, човнова станція, яхт-клуб, вода підійшла до пам'ятника Шевченку, до Дніпровського проспекту.

Росіяни підірвали Каховську ГЕС, бо в них здали нерви через чекання контрнаступу

10.19. Про це заявила керівниця Об'єднаного координаційного пресцентру Сил оборони Півдня Наталія Гуменюк. «Вони вирішили, що зараз таким чином зможуть зупинити контрнаступ українських сил. Вони настільки втомилися чекати, з якого напрямку він відбудеться, що будь-яка активність Сил оборони, зокрема і посилення контрбатарейної роботи, призвели до того, що у них не витримали нерви і вони намагаються збільшити площу водної поверхні, щоб українські сили оборони не вдалися до форсування». За її словами, окупанти більше не почувають себе захищеними на лівому березі.

Уже затоплені 8 населених пунктів і частина Херсона, триває евакуація

10.23. Вісім населених пунктів та один мікрорайон Херсона затоплені повністю або частково у результаті підірву Каховської ГЕС російськими окупантами. Повідомив очільник Херсонської ОВА Олександр Прокудін. «Станом на 07:30 були повністю або частково затоплені такі населені пункти: Тягинка, Львове, Одрадокам'янка — це Бериславський район, Іванівка, Микільське, Токарівка, Понятівка, Білозерка, мікрорайон Острів міста Херсона — це Херсонський район». Він додав, що на даний час організована евакуація мешканців даних населених пунктів автобусами до міста Херсон, далі до міста Миколаїв, а звідти до інших міст України. Влада розуміє, що будуть підтоплені ще й інші населені пункти, і готова до цього.

«Камерна історія про ніжні стосунки»

Фільм про Івана Дзюбу закриє Docudays UA 2023

Новий фільм режисера Сергія Буковського «Іван і Марта» закриє 20-й Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA. Демонстрація 8 червня в кінотеатрі «Жовтень»

Стрічка розповідає про життя українського дисидента, письменника-шістдесятника та літературознавця Івана Дзюби та його дружини Марти.

За словами режисера, робота над фільмом про подружжя Дзюб почалася восени 2018 року. «Наша камерна історія про ніжні стосунки Івана і Марти, двох українських інтелігентів, створювалась дуже довго. Але це не унікальний приклад, а доволі типовий: 3 – 5 років роботи над фільмом, сьогодні це радше правило, ніж виняток. Не існує ідеальних умов та обставин для створення документального кіно. А нині... Монтаж під акомпанемент повітряних тривог, зведення звуку під дирчання генератора, робота з італійським композитором Сандро де Стефано завдяки Wi-Fi – таке вперше», цитує Буковського «Детектор-медіа».

Іван Дзюба помер 22 лютого минулого року, за два дні до повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Тож, додав режисер, з цими подіями задум фільму істотно змінився. «Почалася війна, треба було змінювати контекст, структуру, і найголовніше – «перекладати» драматургію на плечі пані Марти Дзюби. На щастя, ми встигли зафільмувати Івана Михайловича, і його світлий образ буде збережений в архіві для нащадків. Вірю, так і буде», розповів він.

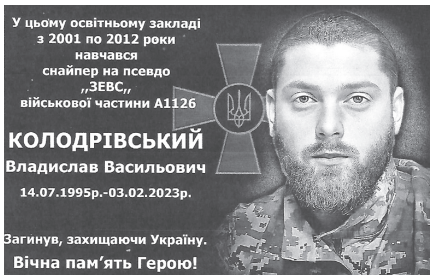
Ювілейний 20-й Docudays UA проходить з 2 по 8 червня у Києві та онлайн. Він відбувається за підтримки Посольства Швеції в Україні, Українського культурного фонду, Польського інституту в Києві та Чеського центру Київ.

До програми національного конкурсу DOCU/UKRAÏNA цьогоріч увійшли п'ять фільмів. Це стрічка про збиття рейсу MH17 Malaysia Airlines «Залізни метелики» Романа Любого, прем'єра якої відбулася на Берлінале, фільм «20 днів у Маріуполі» Мстислава Чернова, що отримав приз глядацьких симпатій на кінофестивалі Санденс, стрічка «Король Лір: як ми шукали любов під час війни» Дмитра Грешка, що стежить за життями українських переселенців, які опинилися в Ужгороді, новий фільм Володимира Тихого «День незалежності», який показує події 24 серпня 2022 року, та стрічка «Крихка пам'ять» про відомого радянського та українського кінооператора Леоніда Бурлаку, знята його онуком.

Марія КАБАЦІЙ
«Українська правда». 01.06.2023
Pravda.com.ua

Відкрито меморіальну дошку

З ініціативи Заставнівської, що на Буковині, «Просвіти», за фінансування Товариства Української Мови (США) відкрито меморіальну дошку загиблomu у війні за Україну, проти російських окупантів, Владиславу Колодрівському.

Закінчивши гімназію, він навчався в Західноукраїнському університеті, потім працював. Добровольцем пішов на фронт, воював у складі 25-ї окремої повітряно-десантної Січеславської бригади.

Дошку встановлено на стіні гімназії, де навчався герой. У присутності рідних загиблого, учнів, педагогів представників громадськості. Відкрили дошку бабуся героя пані Петруня та директор школи пан Галяр. Бабуся ростила онука, адже його мама померла молодою. Чин освячення здійснив настоятель Свято-Миколаївського храму Православної церкви України, благочинний Заставнівського округу о. Дмитро Благощук.

Тепле слово про героя сказала голова Заставнівської «Просвіти» пані Масловська.

Учні з України здобули 216 нагород на Європейських іграх

У Белграді (Сербія) завершилися Європейські ігри єдиноборств серед учнів, під час якої учнівська збірна України показала високий результат. За підсумками двох днів змагань юні спортсмени вибороли 216 нагород: 90 золотих, 67 срібних та 69 бронзових.

«Неймовірний результат учнівської збірної України! І кожна з цих медалей юні спортсмени присвятили нашим захисникам, завдяки яким отримали можливість поїхати на такий великий міжнародний старт», каже голова Комітету з фізичного виховання і спорту МОН та керівник делегації Вадим Стеценко.

На European Open School Combat Games Україна була представлена у 5 видах спорту: вільна боротьба, греко-римська боротьба, самбо, тхеквондо WTF і дзюдо.

«Ми тренуємось у підвалі. Навіть коли тривога і вибухи, ми продовжуємо працювати, щоб посідати високі місця. Я дякую ЗСУ за можливість змагатися на міжнародній арені!», розповіла Софія Мул, українська чемпіонка змагань з тхеквондо.

Товариство Української Мови (США) допомагає потерпілим від війни на Чернігівщині

Товариство Української Мови в США – одна з давніх і авторитетних громадських організацій українців закордону. Очолює його професор Віра Боднарук, у керівництві Товариства її чоловік Богдан Боднарук. Це патріотичне подружжя є відомими діячами закордонного українства.

Товариство багато робить для збереження і розвитку українських традицій, мови, культури українців діаспори. Проводять цікаві патріотичні заходи, відзначають пам'ятні дати української історії.

Діяльність ТУМ має постійний зв'язок з Україною. Для допомоги нашій державі ТУМ залучає спонсорів. Відтак багато допомагає нашій освіті, літературі, мистецтву, книговидавництву, також стипендіями для студентів.

Нині ТУМ акцентує на допомозі Україні в її захисті державності, спротиву російській агресії. Виходить на представників вищої влади США з пропозиціями допомоги Україні.

Є і безпосередня допомога нашим потерпілим від війни. Нещодавно ТУМ (США) надало значну фінансову допомогу потерпілим від війни у нас на Чернігівщині. Це, насамперед, сім'ї загиблих і поранених захисників України, біженці, люди, у яких зруйновано війною житло. Зокрема, у Чернігові надана допомога таким родинам, також потерпілим від обстрілів і бомбардувань храмам Православної церкви України, школам, бібліотекам, музею. Надана допомога родинам загиблих і поранених – мешканцям гетьманської столиці Батурина. Також передана допомога в місто Семенівку, яке, як і загалом прикордонні райони, за суттю – у прифронтовій зоні, під обстрілами російських загарбників. Тут допомогли місцевій церкві Православної церкви України. Також родині, в якій батькової загинув у боях: трьом дітям-школярам куплено планшет для навчання, адже в згаданих районах весь навчальний рік учні вчатьсь винятково дистанційно, по інтернету. Кошти від Товариства також надано для допомоги новостворюваному центру реабілітації військових у Чернігові, для спорудження Меморіалу загиблим землякам в селищі Куликівка.

Велика вдячність Товариству, загалом українцям діаспори за допомогу.

Валентина РОМАНЕНКО
«Українська правда»,
01.06.2023
Pravda.com.ua

Фінали єврокубків

Фінал Ліги Європи, другого за рангом футбольного клубного турніру континенту, пройшов у столиці Угорщини Будапешті 31 травня. Зустрічалися «Рома» зі столиці Італії Риму і «Севілья» з однойменного міста Іспанії. Основний і додатковий час завершилися внічию – 1:1. В серії пенальті перемогли іспанці. І це вже 7-ма перемога «Севільї» в турнірі, рекорд цих змагань.

Третій за рангом турнір – Ліга конференцій. Фінал пройшов у столиці Чехії Празі вчора, 7 червня, коли наша газета вже була підготовлена до друку. Зустрічалися «Фіорентина» (Флоренція, Італія) – «Вест Хем» (Лондон, Англія).

І нарешті – головний клубний турнір континенту – Ліга чемпіонів. Фінал пройде в Туреччині, у Стамбулі, 10 червня. Зустрічаються новий чемпіон Англії «Манчестер Сіті», для якого це перший фінал Ліги, і титулований «Інтер» з Мілану (Італія).

Зірки світового футболу зіграють в Лондоні для підтримки Михайло-Коцюбинського ліцею на Чернігівщині

Видатний футболіст, володар «Золотого м'яча» кращого футболіста Європи 2004 року Андрій Шевченко та один з лідерів нинішньої збірної України Олександр Зінченко зіграють у Лондоні благодійний матч Game4Ukraine на підтримку України. В матчі зіграють як сучасні відомі гравці, так і легенди футболу.

Гра відбудеться 5 серпня на домашньому стадіоні клубу «Челсі» – Стемфорд Бридж. Названі зірки українського футболу вдягнуть капітанські пов'язки. Свого часу Шевченко грав і за «Челсі», а Зінченко виступає за лондонський «Арсенал».

Подію анонсували під час зустрічі Шевченка і Зінченка 30 травня з президентом України Володимиром Зеленським (на фото).

Мета матчу – зібрати кошти для відбудови Михайло-Коцюбинського ліцею у Чернігівській області, зруйнованого російськими військами у березні 2022 року.

«Шахтар» – чемпіон України

Такий підсумок 31 чемпіонату України з футболу у вищому дивізіоні – прем'єр-лізі. І це 14-те чемпіонство «Шахтаря». 16 разів перемагало київське «Динамо». Але цікаво, що перший чемпіонат у 1992 році виграла «Таврія» з Сімферополя.

Кияни і донецькани майже завжди займали і перші дві місця в турнірі лише по двічі на нього вийшли «Чорноморець» (Одеса), «Дніпро» та один раз «Металіст» (Харків).

Новий наш чемпіон отримав пряму путівку в основний, тобто груповий турнір Ліги чемпіонів Європи сезону 2023 – 2024 років.

Друге місце нині зайняв «Дніпро» з однойменного міста. А форвард команди і збірної України Артем Довбик переміг у змаганні бомбардирів з чудовим показником: забив 24 м'ячі.

На третьому місці «Зоря» з Луганська. Ці дві наші команди теж виступлять в єврокубках.

Невдало виступило «Динамо» – 4 місце. І це всього другий чемпіонат, коли кияни zostалися без медалей.

Варто звернути увагу, що «Шахтар» і «Зоря» останні 9 чемпіонатів не могли грати вдома через окупацію у 2014 році Донецька і Луганська сепаратистами і росіянами.

Нинішній чемпіонат, щодо якого були сумніви, як його проводити, таки відбувся, хоч і без глядачів на матчах і з дотриманням правил безпеки: інколи матчі переривалися через повітряну тривогу. Але чемпіонат проведено! Україна демонструє свою міць і в спорті.

Путін збудував своє «царське село»

Президент РФ Володимир Путін, як російські імператори минулого, вибудував для себе і рідні нове «царське село» – конгломерат земельних володінь у Підмосков'ї навколо своєї офіційної резиденції в Ново-Огарьово.

Джерело: розслідування незалежного російського видання «Проект».

Президент РФ, як відомо, живе і працює в садибі Ново-Огарьово, він навіть закріпив її за собою до кінця життя. У цьому місці облаштували буквально все – басейн, лазню, різні ванни і спортзал, а 2015 року до резиденції навіть підвели секретну залізничну гілку.

Землі навколо Ново-Огарьово купували через закордонні офшори, а потім передавали дочкам – Марії та Катерині. Для конспірації на дівчат нічого не записували: наприклад, території молодшої

Катерини після весілля переписали на її чоловіка Кирила Шамалова.

Поруч із молодшою донькою оселилася і її мати – колишня дружина Путіна Людмила разом із новим чоловіком Артуром Очеретним. На них теж нічого не записували: як номінал використовували того ж Шамалова.

Їхніми ділянками, кожна з яких коштує не менше мільярда рублів, територія «царського села» не обмежується. Це великі володіння, про які треба знати головне – на кого б вони не були записані, землі належать особисто президенту Росії.

Шамалов перебував у стосунках із молодшою дочкою Путіна Катериною Тихоною з 2012 по 2016 рік. За цей час він став власником двох ділянок із розкішними особняками, які до нього були записані на закордонні офшори.

Це важливі землі – вони розташовані так близько від путінської резиденції Ново-Огарьово (всього за 10 хвилин пішки). Крім цього, Шамалов купив ще величезну ділянку за 15 хвилин їзди від основного будинку – у селі Знамянське. Ринкова вартість усієї цієї нерухомості становить щонайменше 6 млрд руб.

В одному з двох будинків біля Ново-Огарьово Шамалов і його дружина, найімовірніше, ніколи не жили. Вони виписали довіреність на користування нерухомістю сім'ї Людмили Путіної – колишньої дружини президента і матері Катерини. Можна було б припустити, що Кирило, як хороший зять, подарував ділянку улюбленій тещі. Але це не так.

У 2016 році стосунки Кирила і Катерини почали псуватися, і незабаром вони розлучилися. Шлюборозлучний процес у цієї

Найнадійніша зброя на економічному фронті – працюючі підприємства

Під час ворожого вторгнення бізнес Чернігівщини зазнав значних втрат. Частина підприємств були зруйновані, деякі перемістилися, хтось перестав працювати через порушену логістику, проблеми із замовленнями та реалізацією продукції.

Ще й досі чимало підприємств працюють не на повну потужність. Втім, є й такі, що активно розвиваються. Але викликів залишається багато, зокрема, брак вакансій, дефіцит потрібних працівників, зумовлений як мобілізацією, так і переміщенням людей в межах країни чи виїздом за кордон.

Особливо напружена ситуація в прикордонних громадах Чернігівської області, які постійно потерпають від ворожих обстрілів. Такими є Корюківський та Новгород-Сіверський райони, які найбільше межують з російською територією.

Зберегти існуючі та створити нові робо-

чі місця мають на меті програми фінансової підтримки роботодавців. Так, вони можуть отримати компенсаційні виплати за працевлаштування окремих категорій безробітних, внутрішньо переміщених осіб, безробітних на нові робочі місця.

Про це йшлося на нараді Чернігівської

обласної служби зайнятості, що відбулася на базі Корюківської районної філії Чернігівського обласного центру зайнятості.

«Найнадійнішою зброєю на економічному фронті є працюючі підприємства та наявність роботи», сказала директор Чернігівського обласного центру зайнятості Лідія Падалка.

Отож, учасники наради відвідали одне з найбільших деревообробних підприємств України, воно ж бюджетотворююче підприємство Чернігівщини – ТОВ «СЛАВ ФОРЕСТ», що плідно співпрацює зі службою зайнятості. Так, цього року з 11 заявлених вакансій, 7 укомплектовано службою. Зокрема, за двох працівників роботодавець отримає компенсацію €В за працевлаштування безробітних.

ТОВ «СЛАВ ФОРЕСТ» славиться повним замкнутим циклом перероблення деревини: із заготовленого лісу-кругляку виготовляють пиломатеріали. І це основна продукція. Із

залишків роблять меблеві планки, бруси, клеєний щит. Відходи – щепи і тирса – йдуть на виготовлення паливних пелет та брикетів. Компанія використовує новітні технології та обладнання, а також має висококваліфікований персонал. Робітники отримують стабільну заробітну плату і повний соціальний пакет, забезпечуються робочим одягом. Крім того, є безкоштовний підвіз працівників як із віддалених мікрорайонів Корюківки, так і з навколишніх сіл.

ТОВ «СЛАВ ФОРЕСТ» одне з небагатьох підприємств Чернігівщини, яке, опинившись в окупації, з перекритими шляхами логістики, не зупинило роботу і тим самим зберегло робочі місця. Нині на підприємстві працює понад 200 працівників. Наразі актуальними є такі вакансії: верстатник деревообробних верстатів, водій автотранспортних засобів, електрик з ремонту та обслуговування електроустаткування.

«Власна справа»: ще 13 мешканців області отримують мікрогрант

Визначено переможців 7-го у поточному році періоду прийому заяв учасників програми «Власна справа» урядового проєкту «Робота», який тривав з 24 квітня по 07 травня 2023 року. Ухвалено 13 позитивних рішень щодо надання мікрогрантів мешканцям Чернігівщини.

У результаті реалізації бізнес-ідей нових переможців у Чернігові відкриються студія англійської мови, експрес-перукарня, кав'ярня, міні-маркет, магазин зоотоварів, детейлінг-студія, розвиватиметься сфера послуг, зокрема клінінгових, будівельних та ремонтних. У Ніжині з'явиться кав'ярня-книгарня, у Новгород-Сіверському – комп'ютерний клуб.

Загалом, з початку року за програмою «Власна справа» по регіону ухвалено 72 позитивні рішення, переможці отримують близько 17 млн грн. Схвалені бізнес-проєкти передбачають створення 160 нових робочих місць.

Подати заяву на отримання грантів за урядовим проєктом «Робота», зокрема і по новій програмі «Грант для ветеранів» можна прямо зараз через Дія <https://is.gd/KT7RoW>

Більш детальна інформація про програму «Власна справа» за посиланням: <https://is.gd/xBaklo>

У Новоселівці стартував проєкт зі встановлення модульних будинків у приватні подвір'я

2 червня на першій приватній ділянці у Новоселівці розпочалася підготовка до встановлення модульного будинку. Виготовить конструкцію український підрядник, а оплатити нідерландська організація «Open Door Ukraine». Наразі є домовленість про встановлення двох будинків. Гарантійний термін такого житла пів століття.

Як зазначає голова Киселівської громади Володимир Шелупець, мешканці села самі визначили почерговість такої допомоги. Першою буде родина місцевої продавчині пані Світлани. Днями розпочнуть роботу і на ділянці, що належить багатодітній родині.

«Коли ще минуло рік в ОВА ми спілкувалися з представниками ОДУ, головною їх умовою до такого співробітництва була активна фінансова участь місцевого самоврядування в проєкті. Посередником у перемовинах між громадами району стала РВА. Як результат – Гончарівська селищна громада вирішила підтримати колеги і перерахувала 2 мільйони гривень до бюджету Киселівської сільської ради. Саме ці кошти і підуть на будівництво фундаментів під модульні будинки», розповів перший заступник голови ОДА Костянтин Мегем.

Очільник Гончарівської селищної ради Віталій Рудник зауважує, що потреб у його громаді теж вистачає, однак залишитися осторонь від біди сусідів не змогли.

Село Новоселівка Киселівської територіальної громади найбільше постраждало під час активної фази бойових дій рф на території Чернігівського району. До початку військових дій в Новоселівці проживали понад тисячу осіб. Тепер населення зменшилося вдвічі. Зруйновано 148 будинків, пошкоджено 172. Для людей, які втратили житло, за допомогою Польського уряду встановлені модульні містечка як варіант тимчасового проживання.

Екскурсія до зоопарку, розваги та смаколики: профспілка поліції організувала свято для дітей

З нагоди Міжнародного дня захисту дітей первинна профспілкова організація ГУНП в Чернігівській області Всеукраїнської профспілки Національної поліції влаштувала свято для дітлахів колег-спілчан. Малеча весело та активно провела дозвілля у Меньському зоопарку.

Щороку 1-го червня поліція традиційно готує цікаві інтерактивні заходи, розвиваючи ігри, екскурсії та приємні сюрпризи для підростаючого покоління.

Розмінування триває

Розрахунки частини піротехнічних робіт Аварійно-рятувального загону спецпризначення ГУ ДСНС України у Чернігівській області 1 червня відпрацювали чергові три звернення та вилучили 6 вибухонебезпечних предметів.

Сапери ДСНС від початку бойових дій вилучили в області 51736 боєприпасів. Загалом же територію Чернігівщини, завдячуючи у тому числі і роботі гуманітарних організацій з розмінування, очищено від понад 62 тисяч вибухонебезпечних предметів

Рятувальники Державної служби України з надзвичайних ситуацій звертаються до мешканців області з проханням бути пильними, у разі виявлення вибухонебезпечного предмету в жодному разі не чіпати його, відійти на безпечну відстань та негайно телефонувати до екстрених служб за номерами «101» або «102».

Поліція скерувала до суду справу щодо організованої злочинної групи крадіїв

Слідчі поліції Чернігівщини завершили досудове розслідування та передали прокурору Чернігівської обласної прокуратури для направлення до суду обвинувальний акт щодо організатора злочинної групи.

В ході розслідування поліцейські встановили, що 40-річний мешканець м. Ніжин створив угруповання. Спільниками організатора стали двоє його земляків, віком 41 та 39 років.

Зловмисники підшукували осіб і магазини зі значними фінансовими прибутками та ретельно планували кожен злочин. Фігуранти використовували засоби для відстежування руху транспортних засобів та інші пристрої. Також вивчався графік роботи та особистого життя потерпілих.

29 грудня 2022 року оперативники затримали фігурантів одразу після викрадення 130 тисяч гривень та коштовностей з квартири. За результатами проведення 20 обшуків за місяцями їх мешкання правоохоронці вилучили автомобілі, засоби, які могли бути використані під час крадіжок, пістолети з набоями, антикварні монети та інші цінності.

Під час слідства поліцейські зібрали докази причетності фігурантів до 13 злочинів, у тому числі до 10 крадіжок, вчинених у складі організованої злочинної групи. Загалом крадії заволоділи майном майже на 1,4 мільйона гривень. Також правоохоронці встановили структуру злочинного угруповання та розподіл ролей між усіма його членами.

28 квітня слідчі Слідчого управління Головного управління Нацполіції в Чернігівській області під процесуальним керівництвом Чернігівської обласної прокуратури оголосили фігурантам про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень за низкою статей Кримінального кодексу України. Зокрема, це:

ч. 1 ст. 14 ч. 5 ст. 185 — готування до вчинення крадіжки в особливо великих розмірах або у складі організованої злочинної групи;

ч. 5 ст. 185 — крадіжка, вчинена в особливо великих розмірах або організованою групою;

ч. 3 ст. 28 ч. 2 ст. 194 — вчинення організованою злочинною групою умисного знищення або пошкодження майна;

ч. 1 ст. 263 — незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами.

Поліція Чернігівської області

Повідомляє Служба безпеки України

СБУ ідентифікувала чергових рашистів, які знущалися над українцями на Чернігівщині

Служба безпеки встановила особи двох російських окупантів, які знущалися над цивільними мешканцями с. Ягідне Чернігівської області.

Злочинці - молодий сержант 40-річний Базан Андріян та ефрейтор 28-річний Куулар Доржу, військові мінометного взводу мінометної батареї 2-ї механізованої бригади в/ч 55115.

Слідчими встановлено, що у березні 2022 року Базан Андріян вивіз з підвального приміщення школи селища Ягідне одного з місцевих мешканців на вулицю, поставив його до стіни і почав стріляти у чоловіка над головою, погрожуючи вбити, якщо той не надасть інформацію про розташування підрозділів Збройних Сил України.

Після того, як мешканець селища відмовився давати інформацію про розміщення українських захисників, окупант дістав муляж гранати й кинув під ноги полоненому. Потім військовий з

задоволенням спостерігав за реакцією чоловіка, який налякався, впав і намагався хоч якось прикрити голову руками, щоб захистити себе. Такі «розваги» рашист періодично повторював з іншими полоненими.

Інший військовий злочинець, Куулар Доржу, примушуючи жителів селища Ягідне спускатися до підвалу школи, стріляв з автомата під ноги полоненим. Також, для того, щоб змусити ув'язнених чоловіків виконувати його вказівки (копати окопи, бліндажі, колоти дрова, носити воду окупантам), націлював перезаряджений автомат на їх дружин, погрожуючи розстрілом на очах їхніх малолітніх дітей.

На підставі зібраних слідчими СБУ доказів, суд визнав російських окупантів винними за ч. 1 ст. 438 Кримінального кодексу України (порушення законів та звичаїв війни), та призначив їм 11 та 10 років ув'язнення заочно.

За матеріалами СБУ 15 років тюрми отримав зрадник, який «зливав» до рф дані про оборону північних рубежів України

Служба безпеки збрала беззаперечні докази на ще одного російського агента, який збирав розвіддані про оборону прикордонних районів Чернігівської області.

За даними слідства, ворога цікавили місця базування підрозділів СБУ, Збройних Сил України, Держприкордонслужби, поліції і ДСНС. Також ворожий агент планував передати своєму російському «куратору» локації однієї з районних лікарень і місцевої військово-цивільної адміністрації. За кожне виконане завдання окупанти обіцяли йому до 3 тис. грн на банківську картку.

Контррозвідники СБУ затримали зловмисника у жовтні минулого року.

Як встановили слідчі, злочинцем є неодноразово засуджений мешканець Северодонецька, який раніше відбував покарання за крадіжку та розбій. Декілька років тому рецидивіст переїхав на Чернігівщину як переселенець зі сходу України.

На початку повномасштабного вторгнення його завербував представник російської спецслужби, який надав агенту оперативний псевдонім «Тор» і визначив завдання розвідувально-підривної діяльності.

За вказівкою агресора їхній поплічник фотографував українські об'єкти з прив'язкою до місцевості та позначав їхню геолокацію на електронних картах.

Потім ці відомості переправляв російській спецслужбі через месенджер.

На підставі зібраних слідчими Служби безпеки доказів суд визнав зловмисника винним за ч. 2 ст. 111 Кримінального кодексу України (державна зрада, вчинена в умовах воєнного стану). За матеріалами української спецслужби, суд призначив йому 15 років ув'язнення.

Розслідування обох вказаних злочинів проводили співробітники СБУ в Чернігівській області за процесуального керівництва обласної прокуратури.

Українська книжкова Толока в Мюнхені

Ця непересічна подія пройшла у травні в столиці Баварії (Німеччина). Три дні тут вирувала Українська книжкова Толока (ярмарок) пам'яті відомої подвижниці української справи Любові Хомчак, котра була на подібних заходах у нас в Чернігові.

Захід організували самі українці, і ті, що зараз в Німеччині, і гості з України. Все робилося винятково на волонтерських засадах, на ентузіазмі українців. Толока викликала великий інтерес в Німеччині.

Однією з головних організаторок була Людмила Зіневич, творець і

беззмінна, вже 8-й рік, керівниця Безкоштовних курсів української мови в Чернігові. Кандидатка філологічних наук, вона понад 20 років працювала викладачкою у вузах міста, а у 2019 – 2022 роках – директоркою Центральної бібліотечної системи міста, в тому числі і Центральної міської бібліотеки ім. М. Коцюбинського. З минулого року Людмила Василівна в Мюнхені, де теж веде велику просвітницьку роботу серед українців. Вона працює викладачкою Харківського національного університету ім. В. Каразіна, який відкрив у Мюнхені

Активні учасники й організатори Толоки. Зліва направо – Людмила Зіневич, Ярина Каторож (українська письменниця), Тетяна Пилипець (співорганізаторка, директорка Львівської обласної бібліотеки ім. Іванчука), Євгенія Коцур (колекціонерка з Галичини, представила колекцію старовинного українського строю).

навчальний центр з очною формою навчання.

У програмі Толоки було багато цікавих заходів: ярмарок книг, виступи письменників, творчі дискусії, представлення української кухні. Студенти пані Людмили провели демонстрацію українського одягу (на фото).

Українська «Веселка» над Мангеттеном

У районі Іст-Віллідж, на Мангеттені в Нью-Йорку, навіть у будні можна побачити чергу до українського ресторану «Веселка». Уже 69 років поспіль «Веселка» пригощає відвідувачів національними стравами українців. Це найбільший ресторан української кухні у штаті Нью-Йорк. Ресторан здобув нагороди: від міського путівника американського медіагента «Ей-Оу-Ел», Нью-Йоркського альянсу гостинності (New York City Hospitality Alliance), популярного інтернет-ресурсу для туристів «Тріп едвайзер», інші відзнаки. Переважає в ресторані українська кухня – борщ, вареники, голубці, деруни, але гостям пропонують і традиційні східноєвропейські страви та американські ласощі.

Із початком війни росії проти України синьо-жовті барви ресторану «Веселка» збирають значно більше відвідувачів і серед українців, і серед американців. Понад тисячу людей щодня приходять до «Веселки», аби допомогти цьому українському бізнесові в його жертві зароблених коштів для оборонців України.

Після 24 лютого 2022-го власник ресторану «Веселка» Джейсон Бірчард, чия мама – українка, активно допомагає українським захисникам. Ресторан віддає виторг Благодійному фондові «Разом для України», який доправляє ліки, амуніцію, технічне обладнання для Збройних сил України. Цій добродійній організації «Веселка» пожертвувала 250 тисяч доларів від продажу страв лише за 6 місяців.

Як член дорадчої ради Українського фонду проживання Джейсон Бірчард організував у «Веселці» перший збір коштів, на які для захисників України було винайнято помешкання на той час, доки українські герої перебувають

у США на протезуванні та проходять реабілітацію у співпраці з благодійною організацією «Kind Deeds». На підтримку України Джейсон Бірчард співпрацює з «Центром допомоги Україні у США». Ресторан робить пожертви на акції в Українському музеї, під час яких збирають кошти на необхідне для ЗСУ. Працівники ресторану допомогли парафіянам Церкви святого Юра зібрати, спакувати та відправити спільно з організацією «Разом для України» 500 пачок найнеобхіднішого для українських захисників.

Протягом уже більше року працівники ресторану роблять власні пожертви на підтримку захисників України – на купівлю автомобілів, спорядження, ліків. «Веселка» підтримує проведення Українського фестивалю Церкви святого Юра, здійснення багатьох екологічних, мистецьких проектів.

«Веселка» – сімейний бізнес. Уже третє покоління родини плекає палку любов до України. Джейсон Бірчард – син українки Марти Дармохвал і американця Тома Бірчарда. Джейсон успадкував ресторан від батька.

Володимир Дармохвал, опинившись після закінчення Другої світової війни в таборі для переміщених осіб міста Байройта в Німеччині, змушений був провести там два роки. Боячись переслідування радянської влади, він, як і тисячі українських емігрантів, подався за океан – став активним учасником життя українців у США, належав до «Пласту» – до загону «Червона калина». Відкривши 1954 року на Мангеттені «Веселку», Володимир Дармохвал зробив її рестораном, де українська громада могла проводити свої зібрання. Цю традицію тестя і діда

продовжили Том і Джейсон.

Триповерхова будівля в центрі Нью-Йорка, у якій і нині працює «Веселка», була споруджена 1914-го. У цьому приміщенні починався ресторан із цукерні, яку Володимир Дармохвал відкрив 1954 року та де продавали цигарки, українські газети й лотерейні квитки. Пізніше тут стали запрошувати не лише на десерти і каву, а і на традиційні українські страви. Зараз «Веселка» розміщується на площі в 10 разів більшій за ту, на якій ресторан був започаткований.

У «Веселці» щодня кухарі ліплять уручну 3000 вареників, які належать до найкультовіших страв Нью-Йорку. Також щотижня варять 500 літрів борщу!

Люблять завітати в ресторан студенти Нью-Йоркського університету, їхній кампус поруч.

Серед завсідників «Веселки» – американські зірки: актори, режисери, музиканти, телеведучі, художники. Нині авторці цієї статті, культурно-освітній референтці Управи 64-го Відділу Союзу українок Америки, випало прийти до «Веселки» на запрошення благодійної організації «Kind Deeds» та зустріти тут Ніка Макдонелла – відомого американського письменника, сценариста, журналіста.

Про що би не говорили в ці дні відвідувачі «Веселки», вони неодмінно зосередяться на злочинності війни росії проти України та на героїчному захисті українцями своєї рідної землі.

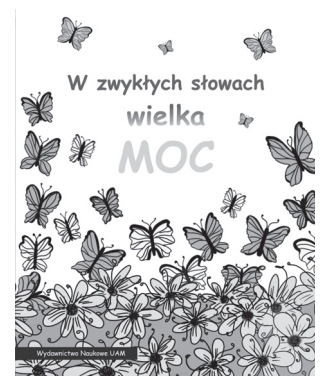
«Веселка» простяглася мостом допомоги від Америки до України.

Валентина ШЕМЧУК,
заслужена працівниця
культури України,
Нью-Йорк

Університет ім.Адама Міцкевича в Познані – дітям з України

Польський проект, адресований дітям біженців з України, – ініціатива, гідна уваги. Відбулося кілька заходів, діти задоволені, вийшла друком книжечка для них з творами польських студентів, запропоновано зустрічі та розваги для наймолодших.

Maćkowiak), «Колискова для плюшевого медведика» (Julia Jezerska), «Пригода лелечої родини – оповідання про витривалість, любов і мужність» (Sandra Piaskowska, Weronika Szłapka, Wiktoria Przybylska, Oliwia Dardas), «Палітра барв» (Karina Barecka,

Результат літературного Конкурсу для студентів – двомовна книжечка „W zwykłych słowach wielka moc”/ «У звичайних словах велика сила» (Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2022). Ілюстрації – це праці дітей. Поміщено не лише переклад на українську, а й польські тексти, отже у дітей нагода познайомитися з польською мовою. Цю книжечку з казками та оповіданнями діти отримали на зорганізованій для них зустрічі.

Професор Агнешка Громковська-Мелосік є ініціаторкою, організаторкою та координаторкою проекту. Цього року літературний конкурс та заплановані зустрічі відбуваються вдруге.

Проект ініціював Zakład Edukacji Wielokulturowej i Badań nad Nierównościami Społecznymi, Wydział Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu). Професорка є і співавторкою книжки про українських біженців «Ukraińskie uchodźczy nie wojenne. Tożsamość, trauma, nadzieja», Kraków 2022.

Проект 2022 року мав три основні етапи. Перший з них, адресований до студентів та докторантів Університету ім. Адама Міцкевича в Познані, – конкурс на літературні твори для дітей біженців з України. Це була експресова акція – конкурс оголошено вже 11 березня 2022 року, а 4 травня були результати. На конкурс надійшло кількадесят літературних творів – оповідань, казок, віршів з різних факультетів Університету. Найкращі твори були опубліковані в книжці «У звичайних словах велика сила». В цій книжечці поміщено такі твори студентів: «Цінність малої людини» (Julita

Izabela Napierała, Anna Wojczyńska) та «Мій маленький зелений рюкзак» (Zuzanna Koczorowska). Коли читаєш ці невеликі літературні твори, відчувається щира сердечність авторів до українських дітей, кого доля кинула в чужий край.

Друга ініціатива проекту – кількадесят цікавих художніх праць виконаних дітьми з України. Кожна праця є глибоким доказом переживань малих українців під час війни та перебування на чужині. Це були праці дітей, які проживають зараз в містах: Познань, Пуцьково та Каліш. Журі вибрало деякі з них до публікації.

Третя ініціатива проекту 2022 – це багатогодинна зустріч наукових працівників Університету ім. Адама Міцкевича в Познані з дітьми, їхніми мамами, опікунами, вчителями та директорами польських шкіл. 60 дітей з України отримали книжку «У звичайних словах велика сила» та інші подарунки.

Триває II едіція проекту. Університетський конкурс на літературні твори для дітей оголошено 25 жовтня 2022 року, результати визначили 15 лютого. 30 травня пройшла зустріч з дітьми та їхніми мамами і опікунами. На виході ще одна книжка літературних творів студентів та докторантів, адресованих дітям біженців з України, які зараз перебувають у Польщі.

Хочеться щиро подякувати польським науковцям з м. Познань за цю креативну ініціативу. Літературні твори для дітей написали не письменники, а молоді особи, які зараз навчаються в Польщі. Вони захотіли приєднатися до допомоги малим українцям.

Ярослава КОБИЛКО
Польща

Маргарита Бжеська-Андріаде з матір'ю

Пані Маргарита – донька видатного діяча Української Народної Республіки і закордонного українства, нашого земляка Романа Бжеського (1897 – 1982), котрий помер на еміграції в Детройті, США.

Пані Маргарита нині мешкає в Бразилії. Вона постійно читає нашу

газету «Світ-інфо», яку ми надсилаємо їй електронною поштою. Надсилає в газету цікаві розповіді про свого батька, родину, українську еміграцію. Ось пані Маргарита надіслала це родинне архівне фото. І такий текст.

«Це я з матір'ю в Німеччині. Маму звали

Надія. Вона йшла під бомбами, пішки, все на захід, не знаючи куди, йшла, несучи дітей. Вона ніколи не втрачала надії, що, втікаючи від війни, дійде до спокійного місця. Так само вірила, що одного дня Україна знову буде вільна держава. І вона дожила до дня проголошення Незалежності України».

Генрі Кіссінджер відзначив 100-річчя

Генрі Альфред Кіссінджер народився 27 травня 1923 року в місті Фюрт, земля Баварія, Німеччина. Народився в єврейській сім'ї, по народженні одержав ім'я Гайнц Альфред. Його батько, Луїс Кіссінджер, був викладачем історії і географії в ліцеї. У 1938 році сім'я емігрувала від нацистської диктатури до США. Тринадцять родичів Кіссінджерів, що залишилися в Третью рейху, загинули від рук нацистів.

У 1943 році Генрі одержав громадянство США і того ж року вступив до лав американської армії.

Після війни вчився в Гарвардському університеті. Захистив докторську дисертацію з історії політики.

Після академічної кар'єри в Гарвардському університеті був призначений радником з національної безпеки при президенті Ніксоні в 1979 році. У 1973 – 1977 роках Кіссінджер займав високу посаду Державного секретаря США (аналог міністра закордонних справ), тобто керівника Державного департаменту країни. Його місії в СРСР і Китаї поліпшили відносини США з обома країнами. При його безпосередній активній участі

ядерно-політичне протистояння з СРСР («Холодна війна») набуло пом'якшення і отримало назву «Розрядка». Вузловими пунктами її були Договори США з СРСР про обмеження стратегічних наступальних ядерних озброєнь та обмеження Стратегічних протиракетних систем (1972).

Кіссінджер брав участь у перемовинах про вивід американських військ з В'єтнаму, в результаті чого демократичний Південний В'єтнам був швидко окупований військами комуністичного Північного В'єтнаму за активної

підтримки тоталітарних урядів Радянського Союзу та КНР. Так само брав участь в арабо-ізраїльських мирних перемовинах у 1973-1975 роках. За миротворчу діяльність став лауреатом Нобелівської премії миру за 1973-й рік

Колишній видатний дипломат відомий як публічний промовець, якого запрошували на найвідоміші політичні форуми, та як науковець та автор книг.

Свій ювілей Генрі Кіссінджер запланував відзначити відвідуванням Нью-Йорка, Лондона та свого рідного міста Фюрт у Німеччині.

У Болгарії знайшли оберіг з написом кирилицею – ймовірно, найстарішим

Це текст на нагрудному знаку віком 1100 років, що покликаний «оберігати від зла». Його розкопали у руїнах зруйнованої фортеці на кордоні між Грецією і Болгарією.

«Текст написаний на свинцевій пластині, яку носили на грудях, щоб захистити власника від неприємностей і зла», сказав Івайло Канев, археолог з Національного музею Болгарії та очільник експедиції. Напис стосується двох прохачів на ім'я Павло і Димитрій. «Невідомо, ким були прохачі Павло і Димитрій, але, швидше за все, Димитрій входив до складу гарнізону, оселився у фортеці, і був родичем Павла» припускає Канев.

Вчений вважає, що це напис часів царя Симеона I (Симеона Великого), який правив Болгарським царством між 893 і 927 роками. У цей час цар розширював імперію, розпочинаючи військові кампанії проти Візантійської імперії.

З огляду на те, як написані літери і розташування напису в межах фортеці, текст міг потрапити до фортеці в період між 916 і 927 роками.

Найдавніший відомий досі напис кирилицею датується 921 роком.

Швеція побудує електричну дорогу, що дозволяє заряджати електромобілі

Це буде перша у світі така дорога, 21-кілометрова траса, яка заряджатиме електромобілі під час руху.

Електрифіковану дорогу буде шведська транспортна адміністрація Trafikverket. Вона ще не обрала технологію зарядки для цього новаторського проєкту, але очікується, що будівництво завершиться у 2025 році.

Електрифікована автомагістраль буде розташована на автобані E20, між Халлсбергом та Еребру. Сама ця автомагістраль пролягає між Стокгольмом на півночі, через Гетеборг і Мальме на півдні.

Trafikverket розглядає такі варіанти, як повітряні лінії електропередач (тобто, як працюють трамваї); наземні електричні рейки на дорозі, які передають енергію електромобілю через струмоприймач під транспортним засобом, або вбудовані в дорогу індуктивні котушки, які передають енергію на транспортні засоби.

У Великій Британії випадково виявили невідомі роботи Рембрандта

Роботи видатного голландського майстра XVII століття випадково були виявлені в приватній колекції родини.

Два рідкісні портрети виявили експерти аукціонного дому Christie's, проводячи оцінку творів, які зберігає британська родина.

Картини датовані 1635 роком. Два портрети зображують далеких родичів митця – Яна Віллемса ван дер Плуїма та його дружину Япген Карелс. Предки родини, в якій виявили картини, купили їх у 1824, на цьому ж аукціоні.

Портрети висотою вісім дюймів тепер будуть виставлені на продаж у виставкових залах Christie's у Лондоні 6 липня після того, як їх виставлять у Нью-Йорку та Амстердамі, з оціночною вартістю 5 – 8 мільйонів фунтів стерлінгів за пару.

Рекорд Рембрандта на аукціоні Christie's був встановлений у 2009 році, коли «Портрет чоловіка з підбоченими руками» був проданий за 20,2 мільйона фунтів стерлінгів.

Британський альпініст встановив рекорд підйомів на Еверест серед іноземців

Кентон Кул 17-разів піднявся на вершину найвищої гори світу. Британець досяг вершини разом із місцевим гідом Дорджі Г'елзеном Шерпою, який неодноразово підіймався на Еверест, та земляком Річардом Вокером. «Умови під час підйому на вершину були неймовірно холодними. Це призвело до численних технічних збоїв із відключенням трекера/комунікацій», йдеться у дописі британця.

Гірничий туризм є джерелом величезних доходів для Непалу, попри занепокоєння щодо потенційної небезпеки для альпіністів.

Цього року у країні видали 463 дозволи на сходження на Еверест міжнародними туристами. Це найбільший показник за всю історію туризму на горі.

У 2018 році уряд Непалу заборонив іноземцям самостійно сходити на Еверест, а на початку 2023 року заборонив усі одноосібні походи по країні, з метою можливості надання допомоги при екстремальних ситуаціях.

У США виправдали людей, засуджених 370 років тому за чаклунство

Американський штат Коннектикут виправдав 12 осіб, засуджених за чаклунство в колоніальній Америці після кампанії з очищення їхніх імен.

Законодавці регіону Нова Англія (штати Мен, Вермонт, Нью-Гемпшир, Массачусетс, Коннектикут та Род-Айленд) ухвалили 25 травня резолюцію, в якій заявили про їхню невинність і класифікували страту дев'яти жінок і двох чоловіків як «судову помилку».

Це сталося після кампанії, проведеної групою «Виправдання відьом», до якої входять нащадки деяких з убитих.

Сотні людей, переважно жінки, були звинувачені в чаклунстві у Новій Англії в 17 столітті: найвідоміше місце було в Салемі, штат Массачусетс, оскільки цей регіон був охоплений страхом та забобонами.

Десятки людей були зрештою

страчені. Судові процеси над відьмами в Коннектикуті проходили з 1647 по 1663, закінчившись приблизно за 30 років до Салемських процесів над відьмами. Близько 34 людей було звинувачено у чаклунстві в Коннектикуті.

Останніми роками країни зробили кроки, щоб очистити імена звинувачених відьом. Минулого року штат Массачусетс офіційно помилував Елізабет Джонсон, єдину засуджену на Салемському процесі, яка досі не виправдана. Вона отримала відстрочку від страти та померла у віці близько 70 років у 1740-х роках.

Також минулого року уряд Шотландії приніс офіційні вибачення тисячам страчених жінок. Близько 4 000 людей було звинувачено в чаклунстві у Шотландії в період з 16 по 18 століття, і понад 2 500 було страчено.

Легендарний меч Типу Султана продали на аукціоні за рекордну суму

Меч індійського правителя Типу Султана, який правив у XVIII столітті, продали на аукціоні Bonhams у Лондоні за рекордні 17,4 мільйона доларів. Ходили чутки, що його лезо з легкістю могло прорізати будь-які обладунки воїнів.

Меч є справжнім витвором мистецтва: руків'я прикрашене золотом каліграфією, а на сталевому лезі перською мовою написано: «Меч правителя». Виготовив його монгольський майстер на зразок німецьких клинків.

Типу Султан правив королівством Майсур на півдні Індії з 1782 по

1799 рік. За відвагу його називали «Майсурським тигром». Загинув він 4 травня 1799, під час британського штурму столиці Серінгапатам (зараз Шрірангапатнам).

Невдовзі після вбивства його меч подарували британському генерал-майору Девіду Берду, який керував цією військовою кампанією.

Індійський правитель ніколи не використовував цю зброю за призначенням. Після захоплення столиці Султана знайшли у власних покоях палацу. А всі його бойові клинки було втрачено під час штурму.

Японський бамбук атакував Британію

Британські садівники-аматори, які висадили у себе на ділянках японський бамбук, зненацька зіткнулися із серйозною проблемою. Екзотична для туманного Альбіону рослина виявилася настільки «агресивною», що її коренева система завдала чималої шкоди будинкам англійців, а вивести бамбук виявляється не так просто. Бамбук швидко набирає сили і здатний легко пробиватися через бетон. Пускає довгі бічні кореневища, які змушують рослину розростатися і можуть загрожувати фундаменту.

Повзучі паростки бамбука можуть раптово з'явитися за кілька метрів від початкової рослини і опинитися в кожному куточку саду. Домовласникам у місті Чешир довелося викорчувувати бамбук, посаджений уздовж кордону одного з садів. У результаті процедура коштувала господарям 10 000 фунтів стерлінгів.

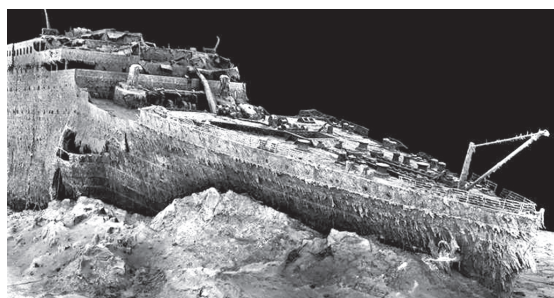
Найстаріший собака у світі відзначив 31-річчя

Пес Бобі народився 11 травня 1992 року, а в лютому 2023-го став найстарішим собакою у світі за версією Книги рекордів Гіннеса. Сім'я Бобі влаштувала вечірку з нагоди його дня народження у будинку в Конкейросі на півдні Португалії.

Бобі – чистокровний Рафейро ду Алентежу. Це португальська порода собак-охоронців худоби, середня тривалість життя яких становить 12 – 14 років.

Португальський пес побив майже столітній рекорд: попереднім найстарішим псом був австралійський пастуший пес Блуї, який народився у 1910 році та дожив до 29 років і 5 місяців.

Пес прожив усе своє життя з родиною Коста в селі Конкейрос. Господарі вважають, що довголіттю улюбленого собаки сприяє спокійне, мирне середовище подалі від міст. Бобі ніколи не був на ланцюгу і завжди міг вільно гуляти лісами та угіддями, що оточують будинок. Мати Бобі, Гіра, дожила до 18 років, а інша їхня собака Чікоте дожила до 22 років.

На скануванні видно дві частини лайнера, які лежать на відстані 800 метрів одна від одної, а також уламки корабля. «У купі сміття можна побачити розкидані предмети, зокрема статуї та невідкріті пляшки шампанського», йдеться в описі до 3D-реконструкції.

За словами Герхарда Зайфферта, який очолює експедицію, підводне сканування «Титаніка» – найбільший проєкт, який він коли-небудь здійснював. «Глибина майже 4000 м, є течії, які заважають, водночас нам було заборонено до чогось торкатися, аби не пошкодити уламків».

Реконструкція допоможе визначити характер зіткнення з айсбергом, якщо призвело до затоплення.

Розсекречені архіви радянських спецслужб

Павло Скоропадський в зоні особливої уваги НКВД

Поглибленим дослідженням архівних фондів Служби зовнішньої розвідки України виокремлено документи, які розкривають нові сторінки з життя та діяльності гетьмана України Павла Скоропадського і свідчать про ступінь зацікавленості його особою та загалом гетьманським рухом в еміграції радянських спецслужб – органів гпу, нквд, нкгб у 1920 – 1940 роках.

Нарівні з раніше розсекреченими й оприлюдненими СЗРУ матеріалами це дає змогу до відзначення 150-річчя від дня народження П. Скоропадського, що відзначається 15 травня, зрозуміти, чому він становив таку небезпеку для московської більшовицької влади.

Що знайдено в архіві розвідки?

В один із літніх днів 1945 року співробітники оперативного сектора Берліна в межах відрядження об'єктів, які могли становити інтерес для органів нкгб ссрр, під'їхали на авто до будинку, де, за їхніми даними, до капітуляції гітлерівської Німеччини мешкав прибічник колишнього гетьмана України Павла Скоропадського керівник організаційного відділу Гетьманської управи Василь Мурашко. Мали відомості, що в будинку могли зберігатися документи про діяльність гетьманського руху в еміграції.

Господаря помешкання вдома не застали. Як з'ясували, він порвав із гетьманом і вже давно виїхав із міста. Двері відчинила його дружина Катерина Мурашко (згідно з архівними документами, невдовзі після цього заарештована і поміщена до спецтабору № 7 мґб ссрр на території Німеччини). Обшук дав очікуваний результат.

Велика кількість ретельно складених у папки документів свідчила про те, що в них ідеться саме про колишнього гетьмана і його родичів та однодумців. Спершу наштотувалися на текст промови П. Скоропадського, виголошеної ним 1 січня 1943 року з нагоди річниці від дня утворення «Українського союзу хліборобів-державників». Потім – на звіти про роботу філій гетьманських організацій у різних регіонах, їхню структуру, напрями діяльності, членів. Але найбільше серед знайденого було листів.

У довідці за підсумками обшуку майор 4 відділу оперативного сектора Берліна майор Коротя зазначив так: «Оперативним сектором м. Берліна в 1945 р. у квартирі Мурашка, де до капітуляції Німеччини розміщувалася канцелярія української контрреволюційної монархістської організації «Громада», було виявлено і вилучено особисте листування Скоропадського, яке після опрацювання систематизоване у трьох папках» (ГДА СЗРУ України. – Ф. 1. – Спр. № 7242. – Т. 1. – Арк. 407).

Крім цього працівники нкгб виявили велику кількість матеріалів Гетьманської управи у процесі розробки архівів Міністерства внутрішніх справ Німеччини. Спочатку вони були вивезені до москви, а в 1946 – 1947 роках цей документальний комплекс передали в мґб усрр.

У 2009 році Служба зовнішньої розвідки України після впорядкування, розсекречення та оцифрування надала електронні копії та кілька оригіналів цих документів до Українського інституту національної пам'яті та Музею гетьманства. Це 2 247 документів на 4 215 аркушах, які зосереджені в 19 томах. Більша частина документів датована 1935 – 1939 роками.

Переважна частина – це особисте листування гетьмана Павла Скоропадського з сином Данилом, який під час подорожей різними країнами світу намагався об'єднати навколо ідеї українського визвольного руху якомога більшу кількість людей та відшукати політичних партнерів. У листах син постійно інформував батька про поточний стан справ Союзу гетьманців державників і відгукувався про події у світі. Серед іншого – листування з чільними діячами гетьманського руху, матеріали біографічного характеру та про організацію роботи гетьманців на теренах Європи, у США і Канаді.

У 2020 році Галузевим державним архівом СЗРУ України було підготовлено й оприлюднено видання в електронному вигляді у трьох частинах під назвою «Гетьманський рух минулого сторіччя в архівних документах розвідки». До нього увійшли 253 документи, датовані 1920–1930 роками, які зберігалися у 57 томах 15 архівних справ. Це інші матеріали про П. Скоропадського та його рід, окремих діячів Гетьманату, гетьманський Фонд визвольної боротьби, організаційний устрій, функції та головні напрями роботи гетьманського руху.

Серед них – оригінали та копії наказів, розпоряджень, резолюцій зборів і нарад, листів, анкет, заяв,

пояснювальних записок, офіційних видань іноземних країн і друківаних видань українських еміграційних партій та угруповань, а також зображення печаток, символики, власноручних підписів провідників гетьманського руху, світлини тощо.

Тоді головна увага приділялася максимально повному оприлюдненню знайдених в архівних фондах матеріалів про діяльність гетьманців в еміграції. Нині зроблено спробу проаналізувати, як ці відомості здобували чекісти, як вели оперативні розробки, наскільки глибоко їм вдавалося впроваджувати агентуру в оточення Павла Скоропадського та інших діячів гетьманського руху, дізнатися, що становило для них особливий інтерес, які дії, плани, погляди й висловлювання гетьмана викликали занепокоєння, чи мали намір вистежити і заарештувати його наприкінці Другої світової війни подібно до інших визначних діячів українського національно-визвольного руху.

«Від акта про федеративне об'єднання України з росією Скоропадський зараз посилено відрікається»

Серед перших матеріалів, здобутих чекістами за кордоном, які збереглися й долучені до літерних і агентурних справ, особливу увагу привертає документ, датований 6 червня 1925 року, під назвою «Колишній гетьман України Павло Скоропадський». Згідно з реквізитами на ньому, це повідомлення спочатку надійшло з пражської резидентури огпу ссрр в москву, а потім за підписом начальниці іноземного відділу (рос. иностранний отдел, ино) огпу було надіслане для здійснення необхідних заходів начальнику контррозвідувального відділу секретно-оперативного управління огпу ссрр Артуру Артузову, його заступнику Роману Піляру і голові гпу усрр Всеволоду Балицькому.

У довідці йшлося про те, що П. Скоропадський не втрачає надії знову стати гетьманом України і докладає для цього певних зусиль. При цьому зазначалося, що з-поміж іншого він вносить корективи у свою діяльність, працює над допущеними помилками. Зокрема, досі не може виправдати одного свого вчинку, «а саме те, що він мав необачність без

очевидної необхідності і фізичного тиску 14-го листопада 1918 року оголосити федеративне об'єднання України з росією. Від цього акта Скоропадський зараз посилено відрікається і заявляє, що це більше не повториться».

Далі в документі на продовження цієї тези згадується про те, що якась у газетах з'явилися повідомлення про нібито підписання П. Скоропадським якоїсь угоди з великим князем Ніколасем Ніколаєвичем, тодішнім керівником російського загальновійськового союзу (рос. – российский общевоинский союз, ровс) і бароном Петром Врангелем. Але все це спростовується і називається вигадкою.

«Ген. Врангель, – ідеться у зв'язку з цим у довідці, – під час перебування взимку в Берліні прийшов до Скоропадського, маючи намір домовитися про спільну боротьбу проти більшовиків. Скоропадський прийняв Врангеля доволі холодно і поставився до нього як до підлегло, адже свого часу Скоропадський у царській армії був полковим командиром Врангеля. На пропозицію Врангеля стосовно спільної роботи Скоропадський відповів, що він бореться за українську самостійність, а Врангель за єдину росію, до якої має увійти й Україна. Тож між цими двома прагненнями не може бути нічого спільного. Врангель поїхав, не добившись жодної домовленості зі Скоропадським» (ГДА СЗРУ України. – Ф. 1. – Спр. № 10122. – Т. 13. – Арк. 292–293).

Події, описані в довідці, відбувалися саме після завершення огпу основних етапів відомих операцій «Трест» і «Синдикат-2» стосовно закордонних центрів російської еміграції, плануванням і проведенням яких безпосередньо займався А. Артузов і Р. Піляр. Відтак, адресування їм довідки свідчило про те, що від них очікували подібних пропозицій стосовно й Павла Скоропадського та очолюваного ним за кордоном «Українського союзу хліборобів-державників», зокрема, вимановання із-за кордону, арешту та розстрілу. Але вивчення архівних матеріалів показало, що в цьому випадку події розгорнулися за дещо іншим сценарієм.

«Хоча Скоропадський у минулому і був скомпрометований, але нині він веде вмілу лінію»

Питання оперативного вивчення П. Скоропадського і гетьманського руху за кордоном огпу ссрр загалом поклато на гпу усрр. Але у той період, у 1924 –1925 роках, іноземне відділення в гпу усрр ще перебувало в стадії становлення, було малочисельним і робило лише перші кроки. Свої зусилля, згідно з директивами із москви, воно в основному концентрувало на Польщі й Румунії, де знайшли прихисток Уряд УНР і рештки українського війська. Саме Уряд УНР в екзилі і його структури, становили найбільшу зацікавленість. Німеччина ж, де мешкав колишній гетьман зі своїми найближчими прихильниками, була на той час ще слабо охоплена агентурою республіканського ГПУ.

Відтак на початковому етапі інформація про гетьманський рух, що надходила із-за кордону різними каналами й від різних джерел, носила здебільшого загальний характер. Вона концентрувалася у численних літерних справах по еміграції. Окрему справу на колишнього гетьмана у той період не заводили.

Завербувати ж когось із визначних і впливових гетьманців за кордоном чекісти, як свідчать архівні матеріали, не змогли. Водночас їм вдавалося у різні періоди впроваджувати у близьке оточення П. Скоропадського свою агентуру. Це давало змогу відстежувати практично всі процеси, що відбувалися в гетьманському русі, але певні моменти все ж залишалися поза зоною досяжності. У зв'язку з цим у одному з оперативних документів зазначається, що у діяльності Гетьманської управи відчувається суворона конспірація і дотримання принципу «нічого не повідомляти навіть наближеним – того, що виходить поза межі їхньої безпосередньої компетенції».

У другій половині 1920-х років чекісти здобули відомості про спроби зближення П. Скоропадського з екзилним урядом УНР і можливе об'єднання у боротьбі за самостійну Україну. Зокрема, у довідці іно гпу усрр від 13 квітня 1926 року згадується про контакти між П. Скоропадським і С. Петлюрою, які нібито «ведуть переговори про спільну діяльність з англійцями стосовно питання про внутрішній виступ у ссрр і що повинні отримати від англійців кошти на підтримку повстань». Далі зазначається, що серйозних кроків ще не зроблено. Відтак «поки що необхідно лише рахуватися з тим, що між Петлюрою і Скоропадським відбувається об'єднання» (ГДА СЗРУ України. – Ф. 1. – Спр. № 10324. – Т. 1. – Арк. 245).

Ці контакти не мали розвитку, оскільки через півтора місяця С. Петлюра, не без можливої участі чекістів, був убитий у Парижі. Після його смерті ситуація в колах української еміграції у одному з документів гпу характеризувалася так:

«...Звістки з центру еміграції вказували на те, що еміграція в Празі, Німеччині, Франції і Румунії порушує питання про визнання вождем колишнього гетьмана Скоропадського».

Петлюрівська група до того часу почала розпадатися. Частина перейшла до табору Скоропадського, який на той час став сильнішим якісно й кількісно. У цю групу увійшли деякі есери, праві республіканці і самостійники.

Видатний петлюрівський генерал Омелянович-Павленко у 1926 році залишив петлюрівців і приєднався до гетьманського руху... Скоропадський призначив Павленка своїм уповноваженим на території ЧСР» (ГДА СЗРУ України. – Ф. 1. – Спр. № 7242. – Т. 1. – Арк. 5_зв.).

В інших документах іно гпу усрр, датованих 1927 – 1928 роками, ідеться про те, що в той період П. Скоропадський справді робив спроби зблизитися з певними діячами УНР, його організації на місцях вели узгоджену роботу з петлюрівцями, але цю роботу не рекламували.

Розсекречені архіви радянських спецслужб

Павло Скоропадський в зоні особливої уваги НКВД

Зазначається, що гетьманці вирішили не перешкоджати петлюрівцям у їхніх прагненнях захопити владу в Україні за допомогою іноземної інтервенції, а до цього рекомендували своїм прихильникам допомагати їм і діяти узгоджено. Ця інформація змусила гпу ретельніше збирати відомості про діяльність П. Скоропадського і його наміри.

«Починаючи з 1928 року, коли вивчення гетьманців за кордоном набуває систематичного характеру, – констатували чекісти, – стало відомо докладніше про структуру гетьманської організації і її керівний склад. Ці матеріали свідчать, що всією діяльністю гетьманців як за кордоном, так і на території УСРР керував Скоропадський і так звана «Гетьманська управа», яка перебувала при гетьмані у передмісті м. Берліна – Ванзее» (ГДА СЗР України. – Ф. 1. – Спр. № 7242. – Т. 1. – Арк. 2).

Гетьманська управа в Берліні

Стурбованість у чекістів викликала передусім сама постать П. Скоропадського. У зв'язку з цим у одній із доповідей іно огпу срср від 19 травня 1927 року зазначалося, що після вбивства С. Петлюри УНР не може висунути зі своїх лав фігуру, рівну за авторитетом йому. «Ливіцький А. М. може бути хорошим міністром, – йдеться в доповіді, – навіть прем'єром, але не лідером визвольного руху. Інша справа Скоропадський – представник давнього історичного роду; сама особистість Скоропадського має солідну питому вагу, хоча Скоропадський у минулому і був скомпрометований, але нині він веде вмілу лінію, себе і свою сім'ю глибоко виховав в українському дусі. Гетьман Скоропадський – така фігура, що за нею піде не одна лише Німеччина, а більшість європейських держав» (ГДА СЗР України. – Ф. 1. – Спр. № 7242. – Т. 21. – Арк. 50).

Відтак із іно огпу надходили вказівки ретельніше збирати будь-яку інформацію про самого П. Скоропадського, про структуру гетьманських організацій, її керівників та активних діячів, усілякі зібрання і з'їзди. Але найбільшу цінність для гпу мали військові плани гетьманців. Це відображено у низці документів того періоду. У одному з них, датованому 19 квітня 1927 року, йдеться про отриманий якимось чином «Лист п. Пасічника Директорії УНР про військову діяльність Скоропадського». У листі зазначається, що останнім часом П. Скоропадський розгорнув велику військово-організаційну діяльність в усіх центрах української еміграції. Далі розповідається про конференцію в Берліні за участі генералів-гетьманців, на якій обговорювалися питання зміцнення

й розширення наявних на еміграції військових організацій, а також спеціальне питання про організацію військових загонів на території України.

«Згідно з планом, розробленим Омельяновичем-Павленком, – йдеться в документі, – конференція прийняла постанову про створення на Україні військової організації. Крім цього, на пропозицію Скоропадського постановили організувати гетьманський Генеральний штаб. Начальником Генштабу Скоропадський призначив Омельяновича-Павленка» (ГДА СЗР України. – Ф. 1. – Спр. № 12617. – Т. 14. – Арк. 97).

До листа додається наказ гетьманської канцелярії про реєстрацію всіх військових – прихильників гетьманату. У ньому проголошується так:

«Держави Європи готуються до нового бою проти імпералістичної більшовицької москви і невдовзі

науковими діячами, представниками культурної і творчої інтелігенції.

«Для поширення гетьманських ідей серед довірених осіб, – йшлося в документі, – гетьманці посилають на Україну свою літературу, яка, головним чином, надсилається в наукові заклади, де є особи, з якими гетьманці домовилися стосовно цього питання» (ГДА СЗР України. – Ф. 1. – Спр. № 12617. – Т. 4. – Арк. 183–186).

«Цей рух становить певну потенційну небезпеку для цілісності радянського союзу»

Найзагрозовіша для чекістів інформація про гетьманців, яку вони отримали із-за кордону, містилася у довідці іно гпу усрр від 1 вересня 1932 року. Її розписали всім керівникам підрозділів гпу для подальшої перевірки і вжиття невідкладних заходів. Окремі фрази у документі підкреслені, щоб на них акцентували особливу увагу, – про те, що «Гетьманський центр у Берліні зорганізував ударну групу, так зв. «активістів», яку мають намір використовувати з терористичною метою або для організації повстання в тилу більшовиків». Повідомлялося, що особи, які увійшли до цієї групи, це бойовики, які готові йти на самопожертву, і що вони міцно стоять на платформі «необхідності і своєчасності боротьби з більшовиками». Зазначалося, що «група терористів та її існування тримається в суворій таємниці. Навіть у Гетьманській управі не всім відомо про неї» (ГДА СЗР України. – Ф. 1. – Спр. № 12617. – Т. 10. – Арк. 83–84).

Осіб, які згадувалися в таких документах, чекісти взяли в оперативну перевірку. Але після докладного вивчення і з'ясування всіх обставин ні організованого підпілля, ні окремих підпільних груп, ні повстанських комітетів вони не виявили. Нарівні з цим гпу усрр саме намагалося провести оперативну групу з Гетьманською управою на ґрунті операцій «Трест» і «Синдикат-2», що здійснювалися з позицій москви, чи операції під умовною назвою «Тютюн», пов'язаної з виведенням на українську територію генерал-архунжого Юрка Тютюнника, його арештом, схиланням до співпраці і, зрештою, розстрілом.

Ця оперативна гра, про яку згадується в архівних документах, тривала приблизно з 1927 до 1935 року. За задумом, чекісти знайшли в Україні колишнього гетьманського діяча, через якого вдалося вивести на контакт із П. Скоропадським і його близьким оточенням спочатку одного, а згодом другого агента. Ті позиціонували себе як прихильники ідей Гетьманату. Кілька разів їм організували довготривалі поїздки до Берліну, де вони, згідно з відпрацьованою гпу легендою, намагалися переконати, що ними в Україні створено розгалужену підпілну мережу.

Зокрема, Харківську, Полтавську, Херсонську, Лубенську, Київську громади, керівництво якими нібито здійснювалося так званним «Харківським центром хліборобів-державників». Для підтримки мережі зав'язувалися знімки конспіративного листування, встановлення контактів з визначними українськими

присяжних Берлінського центру Гетьманської управи, інший брав участь у роботі гетьманського з'їзду в Берліні у 1930 році.

Зрештою, легендарні організації спромоглися записати на свій рахунок лише випуск двох листівок і проведення численних конспіративних зустрічей та нарад. Це не зовсім задовольняло Берлінський центр, який за відсутності конкретних дій не поспішав виділяти кошти.

Відтак у НКВД (після реорганізації ОГПУ) дійшли висновку, що операція не приносить бажаних результатів, і вирішили її припинити, сконцентрувавши зусилля на протидії закордонним формуванням УНР, УВО, ОУН. Ті були радикальнішими й рішучішими у своїх планах і конкретних кроках, мали у своїх структурах навіть підрозділи розвідки і контррозвідки, мережу агентів, резидентів, кур'єрів, пункти переправ на польсько-українському кордоні, проводили конкретні розвідувальні заходи на українських теренах, активно збирали необхідну інформацію, займалися формуванням реальних повстанських осередків.

Водночас в іно НКВД усрр не залишали без уваги й гетьманський рух і продовжували оперативно супроводжувати його. Характерними щодо цього є висновки в одному з документів, в якому зазначається, що в усій гетьманській організації панує патріархальний дух і лише навколо гетьманця Данила гуртуються прогресивніші представники руху. При цьому акцентується увага на тому, що П. Скоропадський і Гетьманський центр «при всій їх незграбності і старомодності, грають по суті в доволі тонку гру». І робиться висновок: «Цей рух становить певну потенційну небезпеку для цілісності Радянського Союзу».

Ці висновки підкріплювалися різноплановими відомостями про велику видавничу і дипломатичну діяльність гетьманців, направлення гетьманських представників у різні країни, підтримку і розвиток організацій у США, Канаді, на Далекому Сході, контакти з Ватиканом і тенденції до зближення з впливовими діячами у Німеччині й Англії. На початку Другої світової війни це особливо непокоїло кремлівське керівництво.

Сержант Винниченко проти генерал-лейтенанта Скоропадського

Про те, що чекісти ніколи не припиняли тримати П. Скоропадського в полі зору, свідчать і архівні документи кінця 1930-х – початку 1940-х років. Серед них зберігаються циркуляри з москви за підписом тодішнього заступника начальника 5 відділу (зовнішня розвідка) гупб НКВД срср Павла Судоплатова. Зокрема, відомості про поїздки колишнього гетьмана навесні 1941 року до низки європейських міст, зустрічі з впливовими політиками й державними діячами, зростання його активності.

У травні 1941 року оперуповноважений 1 відділення 2 відділу 1 управління НКВД усрр сержант держбезпеки Винниченко, розглянувши наявні

матеріали, дійшов висновку, що П. Скоропадський проводить активну контрреволюційну роботу проти Радянського Союзу. Відтак вінніс постанову про заведення на нього справи-формуляра.

Із початком німецько-радянської війни збирати матеріали стало важче. Лише у 1944 році із вступом радянських військ на територію Німеччини оперативна робота проти діячів українського національно-визвольного руху відновилася в повному обсязі. Стосовно окремих з них, зокрема, С. Бандери, А. Мельника, Я. Стецька, О. Ольжича та інших, як свідчать архівні фонди розвідки, у той період планувалися операції з їх ліквідації. На П. Скоропадського 10 листопада 1944 року НКВД усрр завів нову справу-формуляр. У постанові про її заведення зазначається, що він «у період тимчасової окупації України активізував к. р. діяльність гетьманців з метою поновлення в Україні укр. монархії в формі гетьманства».

Документи того періоду свідчать про те, що П. Скоропадський остаточно відмовився від ідеї про федерацію України з росією. Серед архівних матеріалів зберігається його промова на II делегатському з'їзді української громади в Берліні (30 серпня 1942 р.). У ній наводяться такі слова:

«...Чи треба остаточно відмовитися від того, про що Український Народ століттями мріяв? Чи треба нам забути Ідею, за яку тисячі й сотні тисяч українців наклали голову? Ні, рішуче ні!

...Український народ за свою тисячолітню історію переживав значно гірші часи свого існування, а все ж залишився духовно і фізично здоровим народом.

...За всіх обставин стоятимемо за втілення в життя Ідеї власної Української Держави...

...Ми прагнемо своєї Держави, ми прагнемо її тому, що лиш у своїй Державі народ може почувати себе вільним, може стати самим собою, може в своїх громадянах розвинути почуття поваги до себе. Лиш своя Держава може дати народові можливість всебічного розвитку всіх його талантів і духовних скарбів. Нарешті й матеріально тільки своя Держава може дати своїм громадянам можливість кращого матеріального життя...» (ГДА СЗР України. – Ф. 1. – Спр. 7088. – Т. 1. – Арк. 334_009–011).

Павло Скоропадський не сумнівався, що з ним зроблять за такі слова і погляди у разі потраплення до рук НКВД. Справді, його могла спіткати доля Василя Вишиваного, якого 26 серпня 1947 року викрали працівники смерш в англійській зоні окупації Відня і невдовзі помістили до Лук'янівської в'язниці, де він і помер. Тому наприкінці війни колишній гетьман прагнув за будь-що не опинитися на території, захопленій радянськими військами, намагався виїхати подалі від лінії фронту. Але не вдалося. 16 квітня 1945 року під час бомбардування англо-американською авіацією однієї із залізничних станцій, що поблизу Мюнхена, він був смертельно поранений. Помер 26 квітня 1945 року в лікарні монастиря Меттен. До свого 78-річчя не дожив менше одного місяця.

Джерело: Служба зовнішньої розвідки України Сайт «Аргумент», 16.05.2023

Як московити стали росіянами

Історія містифікації тисячоліття

Понад триста років тому Московське царство присвоїло собі старовинну назву України «Русь», а вкупі з нею загарбало українську історію та культуру. Тож відтоді Московія стала іменуватися Росією, москалі – росіянами, а українців вони нарекли своїми молодшими братами, нагадує видання «Главком».

Суть цієї афери з перейменування влучно означив професор Берлінського університету Александер Брюкнер у своїй «Історії Росії» – «Виплеканий монгольськими ханами примітивний народ з мізерним орієнтального характеру культурним надбанням раптом перетворився у старовинний з багатющою спадщиною європейський народ».

Професор Брюкнер, звісно, був не першим і не єдиним, хто досліджував і писав про гешефт з перейменування Московії та московитів.

Але імперія століттями пропагувала свій головний міф про «Київ – колицю російської цивілізації та братні народи» і в результаті чи не весь світ увірував, що насправді так воно і є.

І навіть широкомасштабна варварська війна дотепер просвітлювала небагатьох, як про це недавно засвідчили висловлювання очільників європейських держав включно з Ватиканом.

У зв'язку з цим є сенс нагадати дециду з праць тих дослідників, які вивчали етногенез (походження) так званих «росіян».

Почнемо з німецьких вчених Мюллера, Шлоцера та Стрїттера. Історія така.

У 18-му столітті в Петербурзі було засновано Академію наук. За браком російських науковців, до академії запросили чужоземців, здебільшого німців.

За певний час поважна професура кафедри історії, а саме Мюллер, Шлоцер та Стрїттер, взялася за дослідження історії Росії.

У процесі наукового опрацювання теми раптом вигулькнуло несподіване: німецькі історики одразу засумнівалися у слов'янському походженні росіян. Імператорський історіограф Гергард Фрїдріх Мюллер опублікував працю *Origines gentis et nominis Russorum* («Походження племені та імені російського»). У цій праці Міллер доводив, що корінним населенням Московії є чудські племена. За це його твір одразу заборонили, а надруковані примірники майже всі знищили.

Проти таких висновків негайно виступила цариця Катерина II: «По відповідних державних установах було розіслано таємний циркуляр, в якому урядово запевнювалося, що росіяни, а саме: весь, меря, мурома є слов'янами і походять від стародавніх Роксоланів, тобто народів розсіаних, від чого, мовляв, і виникли назви Россія, росіяни» (дослідник Євген Наконечний).

Після такого царського вердикту в німецьких та всіх інших науковців надовго відпало бажання досліджень на тему походження росіян. Але не назавжди.

У 19 столітті походження росіян взявся вивчати корифей російської історії, професор Петербурзького університету Костянтин Кавелін.

Його висновки знову ошелешили громадськість, бо обрусіння чудських племен (мордва, весь, мурома) професор назвав «інтимною, внутрішньою історією російського народу, яка досі лишається якось у тіні, майже забута. А проте, саме в ній і лежить ключ до всього ходу російської історії».

Як же складалася ця «інтимна історія» російського народу?

Територія сучасної центральної європейської Росії у 9–12 століттях була далекою глухою провінцією княжої України-Русі, відділеною величезним масивом непрохідних хащ (від них і донині залишилися знамениті брянські ліси). У Києві ту далеку територію аж до 15-го століття називали Заліссям. Природні умови цієї землі були вкрай суворі і споконвіку її заселяли «праугорські бродячі племена звіроловів та збирачів» (професор археолог Ярослав Пастернак).

За часів України-Русі туди потроху проникали і слов'яни.

Академік Григорій Півторак вважає, що масових переселень слов'ян із південних країв на Залісся ніколи не було, бо споконвічні хлібороби-русини на родючих землях Наддніпрянщини не мали ні потреби, ні бажання залишати рідні домівки і йти в напівдику глухомань, долаючи непрохідні хащі і болота:

«На Залісся йшли спершу шукачі пригод, авантюристи, карні злочинці, що втікали від переслідування, пізніше – вояки, купці... ще пізніше – київські ченці, проповідники, які прагнули поширювати християнство серед тамтешніх язичників, нерідко наражаючись на потужний спротив, переслідування та мученицьку смерть. Як наслідок, на Заліссі утворилася своєрідна заліська людність, що становила собою переважно ослів'янених фіно-угрів. Ця спільнота і стала основою суздальсько-московської народності».

Ще у 19 столітті до таких наукових висновків дійшов і видатний історик Микола Костомаров: «Слов'янські пришельці змішалися з тубільцями східно-фінського племені, і з такої суміші утворився великоруський народ».

І саме тому навіть корифей російської історії Соловйов та Ключевський стверджували, що російський етнос сформувався лише у другій половині 12-го століття, тобто з часу Андрія Боголюбського.

«В особі Андрія великорос вперше виступив на історичну арену» (Василь Ключевський).

Сьогодні наукові дослідження на тему етногенезу російського народу широко представлені у численних і доступних джерелах. Але багато хто у світі і навіть в Україні продовжує свято вірити у міфи про колицю братніх народів і про «Русь – першу російську державу».

Безглуздість такої міфотворчості влучно пояснив професор Леонід Залізник: «Оскільки російський етнос з'явився на історичній арені не раніше 12 століття, то претензії офіційної Москви на Русь, як на першу російську державу виглядають абсурдними. Адже виходить, що російська держава з'явилася раніше самих росіян».

А польський історик Францішек Духінський взагалі стверджував, що московити не належать не лише до слов'ян, але й до індоєвропейців.

Аргументи Духінського були такі: у московитів панує неєвропейська за типом деспотична форма правління, побутує азійська колективістська община, існує нахил до кочівництва... Вони незаконно привласнили собі назву «Русь», яка по праву належить тільки українцям. Мова росіян, на думку Духінського, – це зіпсована

церковнослов'янщина, а тому ця мова позбавлена чітко виражених діалектичних рис, на відміну від решти слов'янських мов.

Показово, що версію історика Духінського дуже позитивно сприйняв Карл Маркс.

Про окремішність українського народу від російського, яка існувала в усі часи, незаперечно свідчать археологічні, антропологічні та етнографічні матеріали.

Наведемо пару яскравих прикладів у темі етнографії.

Етнограф Дмитро Зеленін звертав увагу на те, що такий тип одягу, як «сарафан» і «лапти», геть чужий для українців. «В Україні не було лаптів, плетених з деревної кори... їх розповсюдження серед росіян пояснювалося винятково недостатністю шкіри і взагалі надзвичайною бідністю населення», – писав Зеленін.

Пара красномовних старих фото так званих «росіян» у лаптях і українців в народних строях демонструють, яка глибока різниця між цими народами

Князь, емігрант Микола Трубецькой у своєму етнографічному дослідженні «К проблеме русского самопознания» стверджував, що головні складові народного строю росіян, а саме «лапти, косоворотки, женский головной убор – неизвестны романогерманцам и славянам».

Окрім неслов'янського лаптя, князь Трубецькой вказував ще на неслов'янську п'ятитонову гаму народних російських пісень, відсутність у росіян веснянок, русального циклу, колядок, щедрівок...

Отже, просторікування щодо братерських зв'язків українців і росіян – це цілковита брехня. На жаль, цією брехнею роками затуманювали голови не лише кремлівські глашатаї, але й численні українські інституції і зокрема національні музеї.

До широкомасштабної війни у більшості цих закладів стабільно пропагували основи імперської історії (з низкою специфічних акцентів на зразок князя Ярослава Мудрого у косоворотці). Робилося це з надійною підтримкою і благословенням Міністерства культури та інформації. Бо віра працівників цієї державної установи у колицю братніх народів була незрівнянно потужнішою за аргументи академічних істориків та державних законів України.

І вочевидь такою ж залишається дотепер. Бо чим інакше, приміром, можна пояснити чинну інформацію на сайті Національного музею історії України: «Русь – перша держава східних слов'ян». І хіба це відрізняється від нещодавньої промови патріарха РПЦ Кирила про братерські стосунки народів, які «були єдиним народом єдиної Русі».

Отже, перш ніж вимагати від Папи знання української історії, українцям треба самим отримати до неї доступ і нарешті вивчити. Але для цього краще потрібно звільнити українські державні установи, а з ними й український інформаційний простір від адептів варварського «руського мира».

Ірина КОСТЕНКО, Ірина ХАЛУПА
Опубліковано у виданні «Главком»
Сайт «Аргумент», 26.05.2023

9 червня
1781 – народився Джордж Стефенсон, англійський винахідник, творець одного з перших паровозів і будівник першої громадської залізниці
10 червня
1610 – перші голландські поселенці прибули на острів Манхеттен, що нині в складі Нью-Йорку.
1909 – вперше у світі використано радіосигнал порятунку SOS.
1943 – угорець Ласло Біро винайшов кулькову ручку. Він працював на замовлення Британських повітряних сил, яким потрібна була ручка, здатна писати на великих висотах при низькому тиску.
11 червня
1580 – іспанські конкістадори заснували Буенос-Айрес, нині столиця Аргентини.
Народилися: 1887 – Олександр Архипенко, український скульптор; 1910 – Жак Ів Кусто, французький океанограф, винахідник акваланга.
12 червня
1867 – утворена Австро-Угорська імперія.
1920 – офіційне відкриття Панамського каналу (перше судно пройшло через канал у серпні 1914 року).
13 червня
1895 – у Франції відбулися перші у світі автомобільні перегони.
Померли: 323 до н.е. – Олександр Македонський, полководець античності; 1894 – Микола Ге, російський і український художник.
14 червня
1891 – народився Євген Коновалець, командир корпусу Січових стрільців Армії УНР, засновник і перший голова ОУН.
1951 – у Вашингтоні представлений UNIVAC 1 – перший комп'ютер, що надійшов у продаж.
15 червня
У Балтиморі (США) молочар Джекоб Фуссел заснував першу фабрику з виробництва морозива.
Народилися: 1843 – Едвард Гріг, норвезький композитор; 1941 – Іван Миколайчук, український кіноактор, сценарист, режисер, письменник
Помер: 2010 – Юрій Ілленко, український кінорежисер, кінорежисер, сценарист.
16 червня
1934 – створено Спілку письменників України
17 червня
1672 – Іван Самойлович обраний гетьманом України.
Народилися: 1682 – Карл XII Густав, король Швеції у 1697–1718 рр.; 1882 – Ігор Стравинський, український, французький та американський композитор; 1939 – Кшциштоф Зануссі, польський кінорежисер.
Померли: 1696 – Ян III Собеський, король Речі Посполитої; 1984 – Клавдія Шульженко, українська і радянська співачка
18 червня
1668 – убитий своїми військовими Іван Брюховецький – гетьман Лівобережної України, обраний на «Чорній раді» за підтримки Москви. Брюховецький не виправдав сподівань народу в проведенні внутрішньої політики, розв'язанні соціальних питань. Після обрання гетьманом уклав із Московською державою Батуринські й Московські статті, які надавали Московщині значно більше влади, ніж це було встановлено Переяславськими статтями.
1681 – народився Феофан Прокопович, російський та український державний, науковий і церковний діяч, письменник.
19 червня
1819 – до Ліверпуля зі США прибула «Савана» – перший пароплав, що перетнув Атлантичний океан.
1924 – народився Василь Биков, білоруський письменник.
20 червня
1840 – Семюель Морзе запатентував телеграф.
1933 – відкрито Біломорсько-Балтійський канал імені Сталіна. За офіційними даними, на будівництві загинуло 12 тисяч «каналармійців», за неофіційними – від 50 до 200 тисяч.
1939 – відбувся перший в історії політ реактивного літака. Це був німецький експериментальний літак із ракетним двигуном «Хейнкель He-176».
21 червня
1890 – народився Петро Франко, український письменник і громадський діяч. Співзасновник «Пласту», педагог, командир авіазагону УГА, винахідник. Син письменника Івана Франка. Убитий у 1941 р. радянським НКВС.
22 червня
1889 – Німеччина першою в Європі запровадила пенсії за старістю.
1910 – у Німеччині відкрили першу в Європі повітряну пасажирську лінію Фрїдріхсхафен – Дюссельдорф, якою курсував дирижабль «Німеччина».
1930 – народився Зденек Млинарж, чеський політик, лідер Празької весни, засновник дисидентської групи «Хартія-77».
1940 – у Комп'єні Франція підписала капітуляцію перед Німеччиною (в тому самому вагоні, в якому 1918 р. підписувала капітуляцію Німеччина).
1941 – напад Німеччини, до цього – союзника СРСР, на Радянський Союз. Початок Вітчизняної війни, як частини Другої світової.

Будні провінційної ЧК на Харківщині: море самогону і крадене поросся

7 травня 1919-го харківські «Известия» повідомили про шість смертних вироків, винесених Валківською повітовою ЧК. Тамтешні «дзержинці» відправили у небуття колишнього службовця державної варті і банду грабіжників. Тобто, одного політичного і п'ятьох кримінальних злочинців.

Хоча насправді Валківська ЧК, згідно з першим її звітом, датованим 6 березня 1919-го, створювалися для «боротьби з контрреволюцією, саботажем, спекуляцією та посадовими злочинами».

Чи було випадковим співвідношення один до п'яти, газета «Известия» не пояснила. Вона взагалі не часто тішила читачів звітками про роботу провінційних чекістів. То ж відповідь довелося шукати в архівних документах.

На щастя, саме від Валківської ЧК їх залишилося більше, ніж від будь-якої іншої повітової комісії Харківської губернії. Збереглися протоколи засідань колегії, тижневі та місячні звіти про діяльність місцевих «дзержинців». А цифри, що в них містяться, дивують навіть більше, ніж надані «Известиями». Бо свідчать, що геть не боротьба з «контролю» була головним напрямком діяльності повітової ЧК.

Показовим у цьому плані є звіт за період з 15-го по 23-тє квітня: «Затримано за тиждень дезертирів – 23 чол., за пияцтво та варку самогону – 24 чол., контрреволюціонерів – 6 чол., бандитів-зłodіїв – 6 чол.». Виходить, «зелений змії» був для радянської влади у чотири рази страшнішою загрозою, аніж контрреволюція.

Міцно стискаючи горлянку повзучій гадині, чекісти встигали ще й суспільною мораллю опікуватися. 16 квітня колегія повітової ЧК розглядала справи Марії Васильєвої та Гаврила Сугоконя. Першу звинувачували у «непристойній поведінці», другого – у «крадіжці та замахи на згвалтування дівичі Косточкової».

Марія відбулася «суворою доганою», а справу меткого Гаврила, який встигав і красти, і гвалтувати, вистачило глузду передати за підсудністю до юридичного відділу Совдепу.

За підсумками місяця, пріоритети дещо змістилися. Ось звіт про діяльність за квітень: «Розглянуто справ усього – 91, з них контр-революційних 33, посадових злочинів – 5, спекулятивних – 25, пияцтво та хуліганство – 22, вбивство та замахи на вбивство – 4, дезертирство – 2. За постановою Комісії засуджено до розстрілу – 11 чол., з них за бандитизм – 6 чол., посадовий злочин – 1, за катування та видачу Радянських працівників Гетьманській владі – 5 чол. Постанови послали на затвердження. Накладено штрафів в адміністративному порядку – 189 900 р., стягнуто – 100 900 р. Затримано та посаджено до тюрми контр-революціонерів, спекулянтів та бандитів – 52 чол. Затримано і надіслано до воєнкома для відправки по своїм

частинам дезертирів – 32 чол.».

Те, що «алкогольних» справ за місяць назбиралося менше, ніж пияків, затриманих протягом одного тижня, пояснити неважко. «Злочин» цей майже завжди мав груповий характер. Щоб уявити місячний вилов п'яниць, кількість справ треба множити щонайменше на три. Бо і тоді мало хто пив сам з собою.

А от 33 «контрреволюційні» справи – до певної міри, загадка. Цифра ця, на перший погляд, прямо суперечить ще одному документу, складеному валківськими чекістами за підсумками квітня. У звіті про політичний стан повіту вказано, що контрреволюційних виступів протягом місяця «не було». Жодних. А «контра» була!

Наприклад, піп Костянтин Стефановський, арештований за звинуваченням в «хуленні Советской влади». Коштувало «хуленіє» дорого – 10 000 рублів штрафу. Або ж, у випадку неплатоспроможності, «6 місяців примусових робіт». У підсумку громада села Левендалівки зібрала половину вказаної суми і, фактично, викупила батюшку – «взяла на поруки».

Крім занадто балакучих, до категорії «контри» потрапляли громадяни, чия антирадянська активність була справою вже минулою. 24 квітня 1919 року колегія Валківської ЧК «нагородила» вищою мірою покарання громадянина Олексія Білостоцького – він «служив у дні Гетьманської влади, доносив, арештовував і бив тов. більшовиків та червоноармійців». 28 квітня за те саме отримав «вишак» Григорій Цикало.

Кожен подібний вирок мала затвердити губернська надзвичайна комісія. До Харкова відправляли не тільки «розстрільні» справи, а й обвинувачених. Але у травні ситуація змінилася. До Валок прибула «візана сесія Військово-Револьюційного Трибуналу» на чолі з комісаром юстиції Бондаренком, і чекістські «вишаки» затверджувалися вже на місці. Відповідно, і виконувати їх стали теж у Валках.

Після однієї такої «процедури», здійсненої над убивцею Юхимом Харченком «Травня 16 дня об 11 годині ночі», залишився вельми докладний акт. На відміну від подібних документів часів «ежовщини», у ньому міститься медичний висновок про причину смерті. Можемо дізнатися, що у

Харченка, «пораненого у голову двома кулями», «випала назовні мозкова речовина».

Натомість, у чекістів з «речовиною» все було добре: вона активно працювала, вишукуючи засоби здерти з мешканців повіту побільше грошей. Найкращим виявився найпростіший – оголосити злочиним давно, мов світ, шкідливу звичку.

Левову частку згаданих у звіті ста тисяч рублів штрафів внесли п'яниці та самогонники. А як не внесеш, коли альтернативою було тюремне ув'язнення?

Єдиної «такси» не існувало. Розмір штрафу за пияцтво чекісти визначали на власний розсуд. З Архипа Саленка, до прикладу, рішенням колегії від 14 квітня здерли 300 рублів. А на Василя Бреславця за день до того десятитисячний штраф наклали! Для порівняння: відповідальні працівники республіканського рівня за найвищим, 27-им тарифним розрядом, отримували тоді 1980 рублів на місяць. Тому відкупитися від тюрми міг не кожен.

Доходило до анекдотів. Спіймали за пляшкою самогону трьох громадян – Романа Кийка, Дмитра Савченка, Антона Павленка. Пили вони разом, а покарання отримали різне. Першого оштрафували на десять тисяч, другого на п'ять, третього – на дві.

Не бажаючи поступатися здирникам, 21 квітня 1919 року гордо пішов за грати... народний суддя 5-ої дільниці Яків Бреславець. Бо теж шанував «зеленого змія». Та за чотири дні слугу повітової Феміди випустили внаслідок клопотання юридичного відділу Совдепу: змилюється, товариші! Револьюційне правосуддя здійснювати нікому! Але тисячу рублів Бреславцю все ж довелося сплатити.

Не без гріха були й місцеві «дзержинці»: вирізнялися тим самим, за що карали інших. В «особливій роті» товариша Литвиновського – головній ударній силі повітової ЧК, навіть «контра» своя знайшлася! Виявилось, що двоє бійців – Тихон Сорочинський та Андрій Частій – у 1918-му встигли послужити ясновельможному пану гетьману. Звільнили обох, а Частія за те, що «виявив багато нетерпимості до більшовиків», ще й на місяць до в'язниці запроторили.

З «особливою ротою»

Валківські чекісти (можливо, чонівці, від російського ЧОН, «часті особого призначення»). У різних виданнях знімок датується від 1919-го до 1923-го

ТОВАРИЩИ И ГРАЖДАНЕ

Бросьте смотреть на Чрезвычайную Комиссию как на пугало. Она создана в ваших интересах для охраны ваших прав и достоинства. — Она Ваш боевой орган, выдвинутый против контр-революционеров и спекулянтов. Борьба Чрезвычайной Комиссии может быть успешна только при самой широкой поддержке граждан, стоящих за Советскую Власть, а по этому я обращаюсь к Вам с напоминанием, что Ваша обязанность — доставлять в Чрезвычайную Комиссию все сведения о контр-революционных бандах и шпионах, какие Вам известны.

«Бросьте смотреть на ЧК, как на пугало», - закликали граждан чекісти

довелося розпрощатися і Леоніду Арутюнову: застукали за «вживанням самогону під час виконання службових обов'язків».

Чекіста Павла Янковського довело до тюрми привласнення вилученого під час обшуку майна. Речовим доказом виступало «крадене поросся, яке близько місяця жило при повітовій ЧК, поки йшло слідство. Врешті-решт, долю тварини вирішили спеціальною постановою від 16 квітня: «Беручи до уваги неможливість догляду за ним, продати». І три автографи внизу – голови повітЧК Березовського, його заступника Сафонюка і секретаря Григор'єва.

Квітень пройшов відносно спокійно. Попри все, у Валках та у всіх сімнадцяти волостях повіту чекісти спостерігали «співчутливе ставлення» до радянської влади. А розділ звіту «особливі події» містить лише одну таку – грандіозну п'яну бійку в селі Перекоп, для втихомирення якої довелося викликати чекістську роту.

Та вже у травні війнуло смаленим: до Харківщини докотився відгомін повстання отамана Григор'єва. Почастішали випадки «контрреволюційної агітації» та «розповсюдження брехливих чуток».

Повітова ЧК наказом № 5 пообіцяла карати спійманих агітаторів «до розстрілу включно» і закликала громадян «доносити владі» на тих, хто плескає зайве. Заодно ввели комендантську годину: заборонили пересування містом після дванадцятої ночі.

Трапився випадок спротиву радянській владі з боку... її самої. Чекістам довелося відкрити справу проти Ков'язької сільради, яка знехтувала вимогою продовольчого відділу про відправку худоби до Валок. Мало того, сільрада у повному складі «сховалася у глушину, де немає телефону і куди просто так не доберешся». Чим закінчилася ця справа, невідомо.

Натомість маємо список «досягнень» повітової ЧК за травень місяць: «Всього перейшло 136 справ. З них контрреволюційних 36, посадових злочинів 17, спекулятивних 35, за пияцтво та варку самогону 40 спр. та інших злочинів – 8 справ». Також «розстріляно 5 бандитів і 1 контрреволюціонер».

У порівнянні з квітнем кількість справ зросла у півтора рази. Вражаючи «динаміку» продемонстрували посадові злочини – з п'яти до сімнадцяти. Більш, ніж утричі! На додаток, вони ще й набули групового характеру: сів «у комплекті» Гряківський волосний виконком, компанія міліціонерів зі Старої Водолаги.

«Контрреволюція» зросла незначно, але змінився її якісний склад. «Гетьманців2 за гріхи 1918-го ще вилувлювали, та вони вже не склали більшості. Переважали

«новопридбані» вороги радвлди – незадоволені продрозкладкою, численними повинностями, зловживаннями «червоного» чиновництва і багато ще чим.

Політична ситуація виразно загострювалася, та в лідери за підсумками місяця все одно вийшли «п'яні» справи! Чекісти і у травні продовжували штрафувати п'яниць та арештовувати самогонників.

Важко пояснити з певністю зменшення числа розстрілів. Можна припустити, що одна справа – перекладати відповідальність за них на Харків, інша – ухвалювати рішення на місці.

Про діяльність Валківської ЧК у червні відомо небагато-залишилося лише кілька папірців. Але навіть там пощастило відшукати «родзинки».

До них можна віднести постанову колегії про розвантаження місцевої тюрми «з огляду на її переповненість». Звільнили всіх, хто був засуджений за пияцтво і встиг відбутися половиною призначеного терміну.

В останньому з тижневих звітів – за 8 – 15 червня, знайшлася нова категорія арештованих: 22 заручники. Радянські посадовці, знаючи про наближення Добровольчої армії, вже мазали п'яти салом. А свої родини, що залишалися у Валках, намагалися таким чином застрахувати від можливих репресій з боку «білих».

Сумна доля заручників – як тих, що вивезли з собою «червоні», так і тих, що взяли у відповідь денікінці – могла б стати предметом окремої статті. А нашу краше закінчити цитатою з радянської монографії, виданої у 1990 році: «У партії не вистачало... для формування мережі місцевих ЧК досвідчених, відданих справі революції працівників. У зв'язку з цим наприкінці травня 1919 року на Україні, як і в РСФРР було ліквідовано повітові ЧК».

Все правда, крім хронології. Валківська ЧК, як бачимо, працювала ще й у червні. А Сумська та Лебединська у липні і навіть на початку серпня. І припинила їхню діяльність не воля радвлди, а денікінський наступ.

З досвіду 1919-го «совети» зробили правильні висновки. В наступному, 1920-му році, повітових ЧК на Харківщині вже не було. Бо шкоди радянській владі вони принесли більше, ніж користі. Натомість сформували так звані «політичні бюро», менші за штатом і позбавлені права виносити смертні вирoki. А боротися з п'яницями та самогонниками (і харчуватися з того!), врешті-решт, почала міліція.

Едуард ЗУБ,
історик, краєзнавець
Харків

Опубліковано у виданні DSNews.ua
Сайт «Аргумент», 14.05.2023

У Полтаві збудують пам'ятник Симону Петлюрі

Пам'ятники Симонові Петлюрі споруджені у Вінниці, Рівному, Польщі. Тепер встановлять і в Полтаві – місті, де народився відомий державотворець.

Відповідне рішення ухвалила 30 травня під час сесії Полтавська обласна рада. Йдеться про виготовлення та встановлення в обласному центрі 3-метрового бронзового пам'ятника на честь Симона Петлюри – українському державному, військовому та політичному діячу, Голові Директорії, Головному отаману військ Української Народної Республіки. Для цього з бюджету області виділено кошти.

Для розміщення пам'ятника міська влада виділила територія поруч з Обласним центром естетичного виховання учнівської молоді й вулицею імені Симона Петлюри, де раніше стояв будинок, у якому народився і провів дитинство майбутній провідник визвольного руху.

Федоров досі залишається почесним громадянином Чернігова

Між тим, Олексій Федоров свого часу був удостоєний і такого звання в Чернігові. Хоч у його послужномусю списку не просто керівництво двома обкомами компартії. До війни Федоров брав активну участь у репресіях комуно-радянського режиму проти громадян. Його підписи, як і підписи прокурорів, керівників НКВС, стоять під постановами про розстріл ні в чому не винних людей.

Та й партизанський рух був дуже неоднозначним явищем, багато в чому сформованим чекістами. Врешті, і сам Федоров мав тоді звання генерал-майора НКВС. На совісті його з'єднання провокація, що призвела до знищення весною 1943 року міста Корюківка на Чернігівщині. Звичайно, нема виправдання цій каральній акції нацистських окупантів та їх угорських прислужників. А вже тоді було знищено майже все населення міста, близько 7 тисяч людей. І це стало найбільшою каральною акцією проти мирних жителів у Другій світовій війні. Але приводом до акції став напад партизанів на Корюківку. А потім партизанський загін байдуже спостерігав за знищенням Корюківки, хоч міг би вибити карателів.

На Львівщині реставрують одну з найстаріших дерев'яних церков Карпат

У селі Ісаї, що в гірській частині Львівщини, продовжили реставрацію дерев'яної церкви святого Архистратига Михаїла, яка є однією з найстаріших у Карпатах та пам'яткою архітектури національного значення.

У 2018 році храму надали статус аварійного об'єкта, тож і почали порятунком. До 2021 року тут провели протиаварійні роботи, відреставрували дах і куполи церкви. На реставрацію і відновлення храму Архистратига Михаїла в Ісаях у 2018 – 2021 роках вже витратили більше 3 млн грн.

Церква святого Архистратига Михаїла у селі Ісаї Самбірського району збудував у 1663 році майстер Ілля Пантелимон. Один із найстаріших дерев'яних храмів Карпат. У 1722 році поруч звели дзвіницю.

Торік жодних робіт тут

не проводили через початок повномасштабного вторгнення РФ.

Втім вже цього року реставрацію старовинної церкви відновлюють. На це в обласному бюджеті-2023 передбачили 3,6 млн грн, окремо 1 млн грн виділили на стінопис.

Київрада позбавила Брежнєва та інших комуністів звання «Почесний громадянин міста Києва»

Окрім Леоніда Брежнєва Київська міська рада позбавила цього звання ще п'ятьох осіб, що працювали на керівних посадах комуністичної партії колишнього СРСР або пов'язані з органами КДБ. Це рішення – ще один крок до ліквідації спадщини колишнього комуністичного режиму.

З діяльністю генерального секретаря ЦК КПРС, голови президії Верховної Ради СРСР Леоніда Брежнєва пов'язані придушення протестів у країнах «соціалістичного табору», війна в Афганістані у 1979 – 1989 роках, ескалація озброєнь, а також підтримка так званих «революційних» режимів у країнах «третього світу». Під час перебування Брежнєва при владі посилювався тотальний контроль за суспільством органами КДБ.

Також звань почесних громадян Києва позбавлені: Олексій Єпішев – генерал армії, начальник Головного політичного управління Радянської армії та флоту у 1962 – 1985

роках; Віталій Масол – голова Ради міністрів Української РСР, у 1994 – 1995 роках був прем'єр-міністром України; Кирило Москаленко – маршал Радянського Союзу, заступник міністра оборони СРСР, який ще залишається почесним громадянином Вінниці; генерал-майор Олексій Федоров, який у роки німецько-радянської війни був командиром Чернігівсько-волинського партизанського з'єднання, перший секретар Чернігівського та Волинського підпільних обкомів КПРС, згодом депутат Верховної Ради УРСР; Тінь Чіонг – генеральний секретар Комуністичної партії В'єтнаму та голова Державної ради країни.

Рішення Київради ухвалено відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

Грабіжництво російських окупантів

Вивезли в Крим експонати «Кам'яної могили»

В тимчасово окупованому Криму, в музеї-заповіднику «Херсонес Таврійський» окупанти відкрили виставку зі 120 археологічними артефактами, які вивезли з музею «Кам'яна Могила», що розташований на тимчасово окупованій території Запорізької області.

В січні 2023 року призначена окупаційною адміністрацією «директорка» музею «Херсонес Таврійський» Олена Морозова повідомляла, що з Криму виїхала делегація, щоб вивчити фонди заповідника «Кам'яна могила». Аналогічні процеси відбуваються і з Бердянським художнім музеєм, з якого окупанти вже почали вивозити найбільш цінні картини.

Вивезли з музею-заповідника «Херсонес Таврійський» золото Візантії

У тимчасово окупованому Криму росіяни розграбували музей-заповідник «Херсонес Таврійський». Про це представництво президента України в Криму, «Окупанти розграбували музей-заповідник «Херсонес Таврійський» і вивезли до Великого Новгороду нібито

на виставку золото Візантії, а також інші артефакти: стародавні вироби із кістки, глини та інших матеріалів». На території цього музею росіяни продовжують незаконні археологічні розкопки.

Херсонес Таврійський – античне і візантійське місто-держава в південно-західній частині Криму. У 1892 році на місці руїн городища був відкритий Національний заповідник. 23 червня 2013 року Херсонес Таврійський і його хора був включений до світової спадщини ЮНЕСКО.

Після окупації Криму Росією у 2014 році виникли побоювання щодо збереження спадщини музею. У 2015 році з'явилися повідомлення про те, що російська армія залила бетоном ділянку давньої садиби на місі Херсонес.

Окупанти близько року тому видали «наказ» про підготовку до евакуації колекції чотирьох музеїв Севастополя: Національного заповідника «Херсонес Таврійський», Севастопольського художнього музею ім. Крошицького,

об'єднаного музею панорами і діорами, музею військово-морського флоту.

У херсонському музеї ідентифікували картини, вивезені до окупованого Криму

Співробітники Херсонського художнього музею імені Олександра Шовкуненка ідентифікували картини, які загарбники викрали та вивезли до тимчасово окупованого Криму. Картини вдалося ідентифікувати за фотографією, зробленою 1 квітня в сімферопольському Центральному музеї Тавриди. Зазначається, що фото зроблене під час підписання загарбниками злочинного «договору» про зберігання викрадених творів мистецтва.

«Серед монументальних картин, що знаходяться за спиною одного з учасників цієї незаконної оборудки, вдалося ідентифікувати два полотна», зауважили в Херсонському музеї. Йдеться про картини «Реставратори» Карліса Добрайса та «У Гірках» Леоніда Лабенка.

«Раніше ми визначили, що на цю світліну потрапила і серія «Стихії в сучасному світі» талановитої херсонської художниці Катерини Михальченко (Шаярової). Сподіваємось, що це не останні знахідки», додали в музеї.

Репринтне видання «Газета Гадяцького земства, 1906-1919 рр.»

«Газета Гадяцького Земства» видавалась у місті Гадяч Гадяцького повіту Полтавської губернії в період з 01 січня 1906-го до грудня 1918 року і з вересня до листопада 1919 року. Засновником газети була Гадяцька повітова земська управа.

У період з грудня 1918-го до серпня 1919 року, коли Полтавщину захопили більшовики, газета не виходила, а з листопада 1919-го була остаточно ліквідована радянською владою. Весь час свого існування газета розповідала про події, що відбувались як у Гадячі, так і в повіті й губернії, а також висвітлювала найбільш значущі події у державі та світі. Газета, як правило, виходила 2 – 3 рази на тиждень обсягом 4 сторінки, у форматі сучасної районної газети.

08 травня 1917 року редакторкою газети призначена українська письменниця, меценатка, перекладачка, етнографка, фольклористка, публіцистка, громадська діячка Ольга Петрівна Косач (Олена Пчілка), яка також була авторкою більшості статей.

Зі свого першого номера газета виходила російською мовою, а з початком Української революції публікація статей відбувалась двома мовами. З призначенням на посаду редакторки О. Пчілки «Газета Гадяцького земства» змінила свою назву на «Рідний край» Газета Гадяцького земства та стала друкуватись виключно українською мовою.

«Газета Гадяцького земства» була такою самою, як будь-яка повітова газета тих часів, що друкувала на своїх шпальтах інформацію місцевого значення, журнали засідань повітових земських зборів, рекламу. Тому за змістом опублікованої інформації не відрізнялась від інших подібних видань.

З приходом О.П.Косач газета спрямувала вектор подачі інформації у бік популяризації України як держави, приділяючи особливу увагу національній українській ідентичності.

Газета стала публікувати художні твори, розповідати про діяльність місцевої «Просвіти», інформувати про вистави народного театру.

Свою увагу газета звертала й на загальнодержавні події. На її шпальтах публікувались тексти Універсалів Центральної Ради, міжнародних договорів, інформація з фронтів. Не оминулись увагою питання освіти, церкви, культури.

Так склалося, що за радянські часи більшість архівних документів та видань місцевої преси, в тому числі й «Газета Гадяцького земства», були вивезені за межі України і знаходяться в архівах і бібліотеках росії, що позбавляє українців можливості вивчати власну історію з першоджерел.

Але ми намагаємося робити все, щоб повернути Україні її історію. Ще до початку повномасштабної війни нам вдалося відсканувати, хоч й невеличку, але суттєву частину номерів газети.

Ця праця надихнула нас на випуск репринтного чотирнадцяти томного видання «Газета Гадяцького земства, 1906-1919 рр.».

Видання буде корисним та цікавим для фахових істориків, краєзнавців, генеалогів, спеціалістів з історії української газети, а також для широкого кола допитливих читачів, які хочуть ознайомитись з історією України, спираючись на першоджерела.

Громадська спілка «Українська культурна спадщина», Цекнтр вивчення сімейної історії «Метрика» разом з Комунальним підприємством «Видавництво «Гадяч» Гадяцька міська рада (директорка Наталія Рубан) продовжує роботу над створенням макету тому XIII-XIV 1918-1919 рр. Репринтне видання «газети Гадяцького земства. 1906 – 1919 рр.»

В наших подальших планах на 2023 рік підготовка до друку Першого тому видання, який буде містити матеріали газети за 1906 рік, а також розповідь про період, що передував виходу газети.

До підготовки цього тома ми запросили Львівську національну наукову бібліотеку України імені Василя Стефаника, авторка передмови пані Олеса Дроздовська.

Р.С. Всі бажаючі можуть зробити благодійний внесок у будь-якому розмірі. Прізвища благодійників будуть вказані у спеціальному розділі книги.

Банка Монобанку <https://send.monobank.ua/jar/7RkFvRH5Sr>
PayPal cdsi.metrika@gmail.com.

Олексій НОВІКОВ,
генеалог, голова Громадської спілки «Українська культурна спадщина», директор ЦВСІ «Метрика»

«Українська правда» – «Історична правда»,
01.06.2023
Pravda.com.ua

Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник Михайла Коцюбинського

«Я люблю свою жінку безмежно...»

Тендітна гарна світловолоса жінка у вишуканому вбранні – модній сукні з високим коміром, мереживною вставкою і шлейфом. Ретельно продуманий фасон гідно підкреслює стрункий стан. Відчувається, що Олена Гнатюк мала добрий естетичний смак і вміла подати власні жіночі принади якнайкраще.

Олена Михайлівна Гнатюк.
Фото Роберта Шеллера.
Львів. 1900 р.

Гнатюки були щасливі у шлюбі. Мали вони чотирьох дітей. На жаль, одна дитина померла навесні 1905 року. Зрілого віку досягли син Юрій і дві дочки: Ірина та Олександра.

Теплі приятельські стосунки, а також листування підтримували два покоління Коцюбинських і Гнатюків.

Перетиналися життєві шляхи Юрія Коцюбинського і Юрія Гнатюка. Позналилися вони 1912 року в Криворівні.

Завдяки Олександрі Гнатюк-Писнячевській Чернігівський музей М. М. Коцюбинського поповнився низкою рецензій на кінофільм «Тіні забутих предків», опублікованих у

французькій пресі. Одним із раритетів музейної колекції став переклад «Тіней...» французькою мовою, виконаний Іваном Гнатюком, і виданий у Парижі 1970 року з ілюстраціями Георгія Якутовича. Цікавий напис на титулі книги: «Ірині Михайлівні Коцюбинській зі щирою пошаною Леся Володимирівна Гнатюк. Париж, 7 грудня 1970 рік».

Повернімося у 1911 рік. Тоді письменник і добрий товариш Коцюбинського Володимир Гнатюк з дружиною і дітьми проводив у Криворівні вакації. Коли туди 19 липня прибув Михайло Коцюбинський, товариш поселив його в хаті дяка Пігуляка. По кілька разів на день вони зустрічалися. Харчувався Коцюбинський у Гнатюків. Після повернення додому письменник одержав пожиттєву пенсію і залишив працю у Чернігівському земстві. Першим твором, який написав Михайло Коцюбинський «на вільних хлібах», були «Тіні забутих предків».

10 жовтня до Чернігова завітала Олена Гнатюк. Пробыла вона у друзів три дні і провела час дуже приємно. Ірина Михайлівна Коцюбинська згадувала: «Тато і мама ходили з нею в гості до знайомих та по всіх історичних місцях Чернігова. Оглядали український музей ім. В. В. Тарновського. Гостя поклала квіти на могилу Леоніда Глібова у Троїцькому монастирі. Оглядали старовинний Вал з гарматами понад Десною, а також будинок полкової канцелярії. Пригадує, як в останній день свого перебування вона разом із татом і мамою сиділа у вітальні на диванчику і

залюбки їла чудові грушки – дюшес із нашого саду. Вона була дуже привітна, проста у поведженні, весела, з гумором. Розпитувала нас про успіхи у навчанні. Показувала нам фото своїх дівчаток».

Володимир Гнатюк дуже хвилювався, часто писав дружині листи. Кореспонденція з-за кордону надходила до Чернігова із деякими затримками. Михайло Коцюбинський ще напередодні візиту львівської гості отримав прохання від її чоловіка: «Як ви отсей лист будете читати, буде, мабуть, у вас моя жінка. Будьте ж ласкаві передати їй залучене письмо, а потім посадити її на крісло, дати перо і казати написати до мене лист на кілька аркушів, щоби я мав що читати, бо досі вона, як звичайно, писала до мене лише коротко та картках так, що я мало навіть що знаю, де і з ким була, що бачила, які віднесла враження і т. д. Також якби я вас не обтяжив занадто, то просив би щось більше написати і про неї, її побут, і про себе. Се було би мені дуже приємно...»

Володимир Михайлович також цікавився деталями подальшого маршруту жіничної подорожі, бо вона ще планувала їхати до Миколаєва і Одеси. Нарешті, одержавши від коханої звістку, Гнатюк пише в Чернігів: «Нині дістав я картку від жінки з Вашою допискою і заспокоївся. Не гнівайтеся, що я штурмував так до Вас останніми днями, та надіюся, що Ви зрозумієте мене вловні, бо я люблю свою жінку безмежно, а довгий час не мав од неї звістки... Дякую дуже, що Ви турбувалися нею».

Пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу

Крим. У кожного з нас з цим словом пов'язані свої спогади та асоціації. Михайло Коцюбинський, вперше потрапивши на півострів наприкінці XIX століття, був вражений надзвичайною природою і самобутніми традиціями місцевого населення – кримських татар. У своїх листах він неодноразово ділився своїми враженнями: «Крим настільки вразив мене, що я ходив тут немов уві сні», або ж письменник зауважує, що «це справжнє татарське царство без жодного впливу московщини».

Мине кілька десятиліть, і в роки Другої світової війни з поверненням півострова під контроль радянської влади у Криму відбудуться катастрофічні зміни, що зламають тисячі долів корінного населення...

Щорічно 18 травня відповідно до постанови Верховної Ради, прийнятої у 2015 році, в Україні відзначається День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу. Ця пам'ятна дата встановлена згадку про трагічну сторінку в історії корінного населення

Криму – примусового вивезення понад 190 тисяч кримських татар та представників інших народностей, що мешкали в Криму станом на травень 1944 року.

13 травня 1944 року армія нацистської Німеччини відступила і Крим перейшов під контроль радянської влади. А вже за кілька днів, з 18 по 20 травня, відбулася найбільша хвиля виселення корінного населення з півострова.

Депортованих, а це були переважно жінки, діти і літні люди, закритими ешелонами транспортували на схід – до спецпоселень в Узбекистані, Казахстані, Таджикистані. Частина депортованих відправили на примусові роботи до Московського вугільного тресту, таборів фронтового резерву та ГУЛАГу.

У місяцях заслання протягом року до завершення війни загинули більше 30 тис. кримських татар. Зазнало значної шкоди і господарство Криму, втрапивши досвідчених працівників. Попри численні політичні акції і протести повернутися на батьківщину кримським татарам дозволили лише 1989 року.

У наш час, після незаконної анексії Криму російською федерацією 2014 року, утиски і репресивні заходи щодо кримських татар з боку злочинної російської влади тривають.

А відчуті, яким був отой справжній татарський Крим до появи на його мальовничих землях «совєтів», можна вкотре звернувшись до оповідань М. Коцюбинського, котрий майстерно змалював життя і природу півострова у своїх творах.

Ісаак Прохорович Мазепа

Одним із найвідоміших українських політиків, уродженців Семенівського краю (північ Чернігівщини, а історично частина Стародубщини) є Ісаак Прохорович Мазепа (16 серпня 1884, с. Костобобрів, Новгород-Сіверський повіт, Чернігівська губернія – 18 березня 1952, Аугсбург, Баварія, ФРН), керівник уряду Української Народної Республіки періоду Директорії (від серпня 1919 до травня 1920 року).

Народився у родині міщан козацького походження, закінчив Новгород-Сіверську повітову бурсу, потім Духовну семінарію в Чернігові. З 1904 року вчиться на агронома на факультеті природничих наук Санкт-Петербурзького університету. Водночас вступив до української студентської громади, згодом до Революційної української партії (РУП), а від 1905 – до Української соціал-демократичної робітничої

партії (УСДРП), одним із лідерів якої він пізніше став.

У Санкт-Петербурзі він познайомився з майбутньою дружиною – студенткою медичного жіночого інституту Наталею Сингалевич, також членом УСДРП. В подальшому живе і працює в Катеринославі (нині Дніпро).

Прем'єрство Мазепа, припало на складний час, коли «тільки непохитна, хто-небудь скаже – романтична – віра держала тоді людей при уряді і в армії УНР, хоч бували дні, коли більшовицька кіннота знаходилася за 25 кілометрів від тимчасової столиці УНР».

Після поразки УНР жив на еміграції, дуже часто за кошти своєї дружини вченого-мікробіолога, надзвичайно багато часу присвятив згуртуванню українців, політиці. 1936 року відмовився прийняти чехословацьке громадянство, хоч це було конче необхідно для

отримання постійної роботи. Він заявив: «Що скажуть українці, коли довідаються, що колишній прем'єр став громадянином іншої держави».

За спогадами, друзів до останніх днів у його мові відчувалася східноукраїнський діалект притаманний жителям Семенівки.

Вважаю, що у Костобобріві має бути меморіальна табличка з його іменем, – звісно, після перемоги.

Олександр ЯСЕНЧУК

Олексій Плющ: талант і трагедія

Олексій Плющ народився 25 травня 1887 року в селі Оленівка (нині Ніжинського району) в сім'ї Левка та Ганни Плющів. Батько Олексія з 1878 до 1894 року працював учителем народних шкіл Чернігівської губернії, потім – у Варшавській казенній палаті.

Гімназію Олексій Плющ закінчив уже у Варшаві, куди довелося переїхати його родині.

Письменницький талант проявився у хлопця дуже рано. Уже у 12 років він вів щоденник. У 1902 році п'ятнадцятирічний Олексій береться за переклад «Слова о полку Ігоревім» українською мовою. Також юнак перекладає рідною мовою поезії Генріха Гейне, починає писати власні вірші. Цього ж року з'являються його новели «Плач шаленого» та «Моя муза», наступного року – «Записки нещасливої людини».

У 1905 році побачила світ збірка поезій Олексія Плюща. Згодом публікуються твори, які до того ще не були видані: поема «Гнилий» (1903), новели «Сповідь (записки одного з багатьох)» (1903) та «Палкий мисленник і учитель» (1904), яка була «присвячена коханій матері».

Свої твори Олексій Плющ публікував під псевдонімами О. Дафненко, О. Дафне-Гедеренко, Смутненко.

Навчання молодий письменник продовжив у 1906 – 1907 рр. – він став студентом Ніжинського історико-філологічного інституту.

У ці роки з-під його пера виходять повість «Великий в малім та малий у великім», драма «Смерть поета», психологічний нарис «Страшна помилка». Усі ці твори написані під впливом ліберально-народницьких ідей і позначені філософсько-психологічним спрямуванням, застосуванням елементів імпресіонізму та засобів художньої умовності.

Критика відразу помітила написані в 1905–1907 рр. романи «Вперед», «В натоплі», «Театральні враження», п'єси «Перед світом», «Годі», поезію в прозі «Революція».

Захоплюється Олексій Плющ і громадською роботою. Через скрутне матеріальне становище йому доводилося займатися репетиторством, він читав платні лекції. Багато уваги приділяв роботі в ніжинській «Просвіті».

Юнак захоплювався творчістю Г. Квітки Основ'яненка, М. Гоголя, Т. Шевченка, Ф. Достоєвського, Г. Ібсена, К. Гамсуна, А. Кримського, студіював праці Ч. Дарвіна, А. Шопенгауера, Ф. Ніцше.

Молодий письменник зазнав впливу Т. Г. Шевченка як поборника національних ідеалів української інтелігенції. Рядки Шевченка стали епіграфами до новел Олексія Плюща «Плач шаленого», «В пивниці». Епіграфи з творів Т. Г. Шевченка вміщені у повісті «Великий в малім та малий у великім».

У доробку Олексія Плюща неодноразово спостерігаються ремінісценції з лірики Тараса Шевченка: герої його творів читають «Кобзар», ведуть розмови про Шевченка, якого називають національним генієм, співають пісню «Рево та стогне Дніпр широкий».

Олексій Плющ чітко бачив своє завдання в участі в інтелектуальному опорі російському абсолютизму, в боротьбі за національну незалежність і культурну

самобутність України. Громадська діяльність юнака привернула увагу поліції, і Олексій Плющ опинився під наглядом «всевидячого ока». Складні життєві обставини, нечіткість світогляду позначилися на творчості митця. Герої його творів «Плач шаленого», «Записки нещасливої людини» – хворобливі, знервовані, знесилені люди. Та є у нього твори, що свідчать про невтомні шукання автора. Він прагнув правдиво відобразити навколишнє життя.

На психологічний стан молодого літератора гнітюче вплинуло й непорозуміння між ним та його нареченою. Усе це призвело до того, що на двадцять першому році життя, юнак несподівано відійшов у вічність.

Олексій Плющ застрелився, залишивши записку: «Пропаща надія... Прощайте... Бачу, що нема мені щастя на сім гніднім світі... Поховайте в саду... Ще раз прощайте... Радійте... Мене ж забудьте...».

Лишилися незавершеними п'ятнадцять творів, серед них роман-фантазія «Метаморфози», повість «Два приятелі, або Чи Христос, чи революція?».

У 1911–1912 роках вийшов посмертний двотомник прози Олексія Плюща, яка вражала юнацькими пориваннями, творчим піднесенням, обстоювала право митця і людини на визволення «з-під влади світу», доводила, що краса повинна узгоджуватися з етичними засадами.

Творчість Олексія Плюща має чимало суперечностей, та вона переконує, що письменник виходив на дорогу письменника-реаліста. Але жорстока дійсність зламала талановитого юнака.

Чернігівська обласна
універсальна
наукова бібліотека
імені В. Короленка

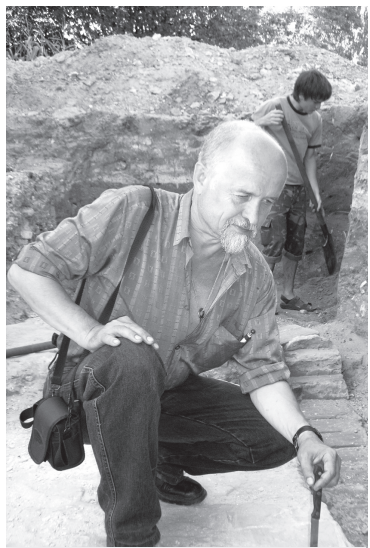
Батурин — гетьманська столиця

Археологічний літопис Батурина

Фортеця, або місто, де проживала переважна більшість населення, впритул прилягала до Цитаделі. Роки археологічних досліджень дали змогу визначити напрямки головних вулиць, розташування воріт та особливості укріплень. Розкопки житлових, господарських та виробничих споруд дозволили реконструювати розміри та особливості типових садиб жителів Батурина XVII – початку XVIII ст.

Яскравою домікантою Фортеці варто вважати собор Живоначальної Трійці, досліджений у 2007 – 2009 рр. До нашого часу від собору залишилися лише потужні фундаменти розмірами 38,7 x 24,1 м та значна кількість поховань навколо них. Частина з цих поховань містила залишки одягу, прикрас та предметів особистого благочестя.

Певну частку похованих на цьому цвинтарі, а також дитячі поховання на цвинтарі Воскресенської Замкової церкви, можна віднести до жертв різанини, влаштованої російським військом над захисниками і цивільним населенням Батурина восени 1708 р.

Дослідження церкви Живоначальної трійці 2008 рік. Відомий чернігівський археолог, один з керівників експедиції Володимир Петрович Коваленко багато років активно досліджував Батурин.

Найцікавішими й унікальними об'єктами, які дослідила Батуринська археологічна експедиція, були замські резиденції козацької старшини. Єдина з них садиба, що не була зруйнована на початку XVIII ст., належала генеральному судді Василю Кочубею. Тут розташований досі вцілілий цегляний будинок кінця XVII ст. Археологи встановили, яким був вигляд будинку на час

його створення та розташування пізніших прибудов, зроблених за часів Кирила Розумовського.

Найвідомішою замською садибою вважають резиденцію гетьмана Івана Мазепи на Гончарівці, що знаходиться за 2 км від центру Батурина. Спалена і пограбована у 1708 р., у наступні роки садиба стояла у запустінні. За період роботи експедиції археологам вдалося вивчити і графічно реконструювати укріплення гетьманської резиденції та розташування головних об'єктів.

Окрасою садиби був гетьманський палац. Це була одноповерхова будівля розмірами 12,6 – 14 x 19 м із великим цоколем поверхом на чотири приміщення. Зовні палац був декорований керамічними розетками та великими кахлями із особистим гербом гетьмана та аббревіатурою його імені й титулу. У середині будинок прикрашали кахляні печі, вишуканість яких підкреслювала високий статус господаря будинку.

У межах садиби були виявлені й досліджені флігель, дерев'яна церква, підземний льох і курні-вартівня.

Тривалий час увагу археологів привертала пошуки садиби ще однієї знакової особистості для української історії – Пилипа Орлика, автора першої у світі Конституції. Спроби дослідників

мали успіх восени 2015 р. Хоч роботи на цій ділянці ще тривають, значна кількість кахлів з гербами Пилипа Орлика та гетьмана Івана Мазепи вже дозволяє точно локалізувати місце розташування будинку генерального писаря.

Як бачимо, 25 років досліджень часів Незалежності – значний і продуктивний період, упродовж якого здійснено безліч цікавих відкриттів, і ще стільки ж чекає на майбутні покоління.

Однак найголовнішим здобутком і результатом багаторічної праці археологів є відтворення у 2008 році цитаделі Батуринської фортеці в натуральному вигляді та палацового комплексу гетьмана Кирила Розумовського, що зробило Батурин одним із найпопулярніших і найвідвідуваніших туристичних об'єктів регіонів України.

Юрій СИТИЙ
науковий співробітник НІКЗ
«Гетьманська столиця»
Людмила МИРОНЕНКО
науковий співробітник
Інституту археології НАН України

Закінчення. Поч. № 243

Національний заповідник – для розвитку Батуринської громади

Цього року Міжнародний день музеїв 18 травня проходив під гаслом «Музеї – добробут та розвиток громад». Переконалим прикладом цього девізу є Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» і його роль в розвитку Батуринської територіальної громади.

Батурин – Гетьманська столиця. Фото Анни Вольф.

Заповідник створений 14 червня 1993 року і відзначає своє 30 річчя. За ці роки діяльність заповідника змінила Батурин та зумовила значний вплив на його розвиток. Основні зміни, які відбулися в місті завдяки роботі заповідника, – реставрація і відновлення пам'яток архітектури та містобудування, що дозволило зберегти унікальну історичну архітектуру міста. Це палац гетьмана Кирила Розумовського, будинок Генерального суду (будинок В. Кочубея) з парком, Воскресенська церква – усипальниця К. Розумовського, Воскресенська церковнопарафіяльна школа.

Реставрація пам'яток забезпечила розвиток та відновлення соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури міста: проведено капітальний ремонт будинку культури, комплексу будівель школи-інтернату, відділення пошти. В місті проведено газопровід, замінена мережа водопостачання, виконано реконструкцію водонапірних веж, відновлено дорожнє покриття, влаштовані стоянки для автомобілів.

Заповідник «Гетьманська столиця» сформував потужну наукову базу, зокрема через археологічні дослідження, які проводяться в Батурині щороку з 1995 р. Вони забезпечили увагу і участь міжнародної спільноти. Так

з 2001 р. до дослідження Батурина долучилися канадські спеціалісти з археології, історії і архітектури середньовічної та модерної України на чолі з Зеноном Когутом та Володимиром Мезенцевим, археологічна експедиція стала міжнародною. Два десятиліття археологічні дослідження в Батурині фінансують Канадський Інститут Українських Студій Альбертського університету в

робочі місця та допомагає збільшити доходи місцевих жителів за рахунок створення нових робочих місць.

Заповідник «Гетьманська столиця» є одним із найбільших платників податків нашої громади. За 2012 – 2022 рр. до бюджету Батуринської територіальної громади заповідник перерахував 13 096 200 гривень, що забезпечило різні напрямки розвитку громади.

Заповідник має в користуванні на території Батуринської об'єднаної територіальної громади земельні ділянки загальною площею 32 га. Саме вони є обличчям і окрасою нашого Батурина. Важливо, щоб кожен розумів, що все утримання цих територій, які завжди охайні, покошені, уквітчані, облаштовані зонами відпочинку та освітлені, забезпечені всім необхідним інвентарем, добривами, паливно-мастильними матеріалами – здійснюється виключно коштами закладу.

Заповідник відіграє важливу роль і у навчальному процесі, відвідування наших музеїв є важливим освітнім досвідом. Ми створили історичний гурток імені гетьмана Івана Мазепи, який має великий авторитет і популярність у дітей.

Головним досягненням заповідника є досвідчений та професійний колектив. Штат заповідника налічує 89 працівників, з них 43% мають вищу освіту. З дня створення заповідника одним із важливих напрямків була підтримка та стимулювання до навчання кожного члена колективу. Саме тому нині тут працюють кандидати історичних наук, здобувачі наукового ступеня, аспірант та працівники, які мають дві вищі освіти. Також важливим показником є те, що 97% колективу – жителі Батуринської громади. Маючи цікаву і перспективну роботу, вони створюють сім'ї, народжують дітей і залишаються жити в громаді. 48 дітей народилося в сім'ях наших працівників!

Однією з основних сил Батуринської громади є її історична та культурна спадщина, яка зберігається в музеях, пам'ятках заповідника «Гетьманська столиця».

Тетяна КЕРБУТ,
головний архітектор
Тетяна БЛАЖКО,
головний бухгалтер
Тетяна ГОРІХІНА,
провідний інженер
з кадрових питань
Факівці НІКЗ
«Гетьманська столиця»

Повідомляє Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця»

«Живі, поки пам'ятаємо»

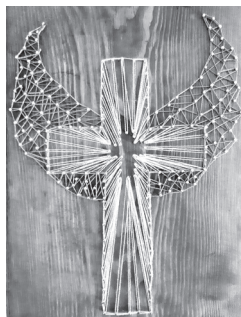
27 травня в церкві Воскресіння Господнього на території Цитаделі Батуринської фортеці, місці вшанування загиблих за волю України, відбувся захід «Живі, поки пам'ятаємо». В цей день, рік тому, жорстока війна забрала життя Руслана Сергієнка – нашого земляка, батуриця, патріота України.

Спільною молитвою, яку відслужив митрофорний протоієрей о. Роман (Кривко), учасники заходу вшанували Героїв, наших земляків, які повернулися до рідних домівок «на щиті».

У квітні 2023 року когорту Небесних воїнів поповнили Віктор Борисенков, Валентина Водала-Топішко та Максим Летик. Пам'ять про них збережена у виставці «Герої нескореної України», розгорнутій у Воскресенській церкві.

Герої не вмирають! Вони здобувають вічне життя і вічну славу, залишаються нашим духовним орієнтиром і прикладом для прийдешніх поколінь!

Юні вивчають історію

Гетьманська столиця Батурин – уособлення боротьби за українську державність. Діяльність Дем'яна Ігнатовича, Івана Самойловича, Івана Мазепи, Пилипа Орлика, Кирила Розумовського надихає молодих українців. З натхненням сторінки життя гетьманів вивчають вихованці Батуринського історичного гуртка імені гетьмана Івана Мазепи.

До вашої уваги роботи учасників конкурсу, які є активними гуртківцями та справжніми знавцями історії рідного краю.

Відкривайте для себе гетьманську столицю Батурин очима дітей!

Свідок Льодовикового періоду!

Родина Олександра та Валентини Ткаченко передала заповіднику унікальний предмет, який був виявлений ними на глибині 1,5 м на своїй присадибній ділянці в Батурині по вул. Шкляра, 9. Це камінь твердої породи, висотою 96 см та шириною 1 м, який має вагу близько 1 т. Він «принесений» до Батурина льодовиком 100 – 200 тисяч років тому, а вік його декілька мільярдів років.

Унікальність полягає в тому, що ні в Батурині, ні в його найближчих околицях ніколи не виявляли подібних «подарунків льодовика».

Батуринський камінь уже зацікавив українських дослідників – з нетерпінням чекаємо їх фахових висновків. А вже зараз запрошуємо «доторкнутись» до свідка геологічної історії Землі та пізнати історію України козацької в музейному комплексі заповідника «Козацький двір»!

Батурин: Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» – 30-річчя

14 червня виповнюється 30 років надання існуючому заповіднику звання Національного, вищого для таких об'єктів найменування.

На фото: колектив заповідника біля Фортеці на Цитаделі; Хрест на Цитаделі – пам'ятник мешканцям Батурина, вбитим московським військом після взяття міста у листопаді 1708 року; Палац гетьмана Кирила Розумовського; Покровська церква; Будинки Генерального суду (Будинки Кочубея).

Сергій Ілліч Богдан До 90-річчя з дня народження

12 червня виповнюється 90 років з дня народження Сергія Ілліча Богдана. Видатна людина, патріот. Лікар від Бога, високопрофесійний акушер-гінеколог, він віддав медицині, охороні здоров'я людей понад 60 років. Був відзначений високим званням Заслуженого лікаря України.

Усе життя, крім двох років праці за направленням на Тернопіллі, Сергій Ілліч був пов'язаний з рідною Чернігівщиною, а в Чернігові мешкав останні майже 60 років. І народився на Поліссі, в селі Мала Кошелівка Ніжинського району, 12 червня 1933 року, в простій селянській родині, що любила книгу, українське слово, пісню, і цю любов він поніс через усе життя.

Рано зоставшись без матері, впертий, наполегливий хлопець долав усі незгоди. Відмінно закінчив школу, так само – Чернігівське медичне училище. Потім закінчив Київський медичний інститут ім. О. Богомольця.

Понад 30 років як головний лікар очолював Чернігівський пологовий будинок. Десятки тисяч чернігівців, які народилися в 1960-ті – 1990-ті роки, прийняли у світ теплі руки лікаря та його колег. А ще він мав численні адміністративні, господарські клопоти керівника великого колективу.

Багато разів був обраний депутатом обласної і міської рад, очолював міську «Просвіту». Незмінно брав активну участь у державницьких, патріотичних заходах у Чернігові й столиці. Не пропускав цікавих прем'єр у театрі, концертів у філармонії, заходів у музеї М. Коцюбинського, Культурно-мистецькому центрі «Інтермеццо». Усе життя любив книгу. Зібрав багату бібліотеку, значну частину якої подарував рідному селу. І сам від шкільних років писав поезію і прозу. 2007 року видав книгу віршів та оповідань «Що совість вишила».

Сергій Ілліч відійшов у вічність 13 листопада 2016 року. Вічна і добра йому пам'ять!

Це фото, яке я колись зробив, дуже сподобалося Сергієві Іллічу. Ми, його друзі, збільшили фото і цей портрет поставили в Культурно-мистецькому центрі «Інтермеццо», де він часто й охоче бував. Також такий портрет тепер в його домі, у вдови Ольги Володимирівни, теж лікаря, з якою вони у любові і злагоді прожили десятки літ, виростили двох синів. Фото, як згадка про мого багаторічного старшого товариша Сергія Ілліча Богдана.

Петро АНТОНЕНКО

Платон Гамалія

Острів Хонсю, скеля в Антарктиді та Чернігівщина.

Всіх об'єднав одне прізвище – Гамалія. Так, у 1805 р. ім'ям Платона Гамалії відомий мореплавець Іван Крузенштерн назвав ріг на острові Хонсю в Японському морі, а у 1966 році на його честь було названо скелю в Антарктиді, на Землі Королеви Мод.

Платон Якович Гамалія, уродженець Полтавщини, має відношення до Чернігівщини. Як нащадок українського козацького шляхетського роду, мав власність також і на Чернігівщині, у т. Ч. маєток Лисогори на Борзнянщині. Морський

офіцер, капітан-командор, педагог, перекладач, учений, був членом Російської академії наук та Вільного економічного товариства, мав багато нагород за визначні досягнення у морській справі та науковій діяльності. Автор підручників і наукових праць з математики, механіки, фізики, навігації та судноводіння, теорії кораблебудування, історії флоту, викладач курсів морської еволюції та теорії морського мистецтва.

Його учнями були відомі мореплавці Юрій Лисянський, Адам Йоганн Крузенштерн, Михайло Лазарев та ін.

Гамалія помер у своєму маєтку Лисогори на Чернігівщині. Проте з часом і маєток не зберігся, могила заросла та загубилася.

Поховання П. Гамалії виявлено у 1973 р., могила відновлена, а студентами та викладачами вечірнього відділення Миколаївського кораблебудівного технікуму було виготовлено пам'ятник – стелу у вигляді вітрила на постаменті. На ній напис: «Видатному вченому-академіку Гамалії Платону Яковичу (1766 – 1817) від вдячних нащадків».

Володимир Мономах

26 травня відзначалося 970 років від дня народження Володимира Мономаха, Великого князя Київського, видатного державного діяча. Він був онуком Ярослава Мудрого, сином Всеволода Ярославича і візантійської царівни Марії з роду Мономахів.

Протягом життя встиг побути князем п'яти міст – Смоленська, Чернігова, Переяслава, Ростова і Києва.

У православному хрещенні Володимир Мономах прийняв ім'я Василь.

Після повстання, викликаного невдоволенням селян проти лихварів, князь вніс до законів поправки, які забороняли продаж боржників у рабство.

Князь вважав духовність тим фактором, який здатний об'єднати Русь. Детально він виклав свої ідеї в своїй знаменитій праці «Повчання».

У молодості князь навчався в Англії, в університеті Оксфорда, який вже тоді, був дуже престижним закладом.

Володимир двічі був одружений. Першою його дружиною стала європейська принцеса, а другим – дочка хана печенігів.

Один з онуків Мономаха, Вольдемар, став королем Данії.

Вперше майбутній князь взяв участь у військовому поході, коли йому було всього дванадцять років.

Мономах прожив 72 роки.

Князь залишив першу писемну згадку про Прилуки. У своєму

знаменитому «Повчання» дітям князь-воїн розповів про те, як 1085 р. вирушив із дружиною зі стін княжого Переяслава назустріч половецькій орді. Зустрівшись зненацька з ординцями у полі, князь уникнув сутички й відійшов у Прилук-город під захист стін фортеці. Зібравшись із силами, він виступив із дружиною проти нападників і знищив їх у кривавій битві під Білими Вежами.

Пам'ятник Мономаху в м. Прилуки було відкрито 22 серпня 1992 року на честь 900-річчя міста. Автор скульптор С.Т. Кантур.

Прилуцький краєзнавчий музей ім. Василя Маслової

Музей іграшок

У Національному архітектурно-історичному заповіднику «Чернігів стародавній» (в Колегіумі, на Валу) 1 червня відкрито виставку дитячої іграшки з фондів приватного музейного комплексу «Добрянєць». Захід був приурочений до Міжнародного дня захисту дітей.

Незвичайну експозицію представив Сергій Коноваленко, засновник Музею іграшок, або «Лялькового дому», як його називає господар. Свою цінну колекцію

добрянєць започаткував десять років тому. Він займався торгівлею сувенірними виробами і кілька ляльок залишив собі, сподіваючись когось подарувати. Але натомість подарували його родині порцелянову ляльку. І Коноваленко зацікавився темою, почав вивчати її. Йому несли друзі, знайомі, односельці різноманітні іграшки. І колекція з кожним днем зростала...

Сьогодні у селищі Добрянка, колишнього Ріпкинського району, дивовижна музейна колекція займає частину житлового будинку. Іграшки, а в основному це ляльки, всюди: на полицях, під стелею, на підлозі. Їх безліч! Вони подаровані, придбані в різних куточках України і за кордоном. Сучасні та історичні, з різних матеріалів, а деякі ляльки мовби живі: посміхаються,

зачаровано дивляться, начебто хочуть щось розказати.

У виставковому залі заповідника Сергій Коноваленко з родиною за кілька днів створив своєрідний музей іграшок. Заходи і несподівано потрапляєш у світ дитинства. Сергій Коноваленко – людина багатогранна. Він історик за освітою, вищу освіту здобув в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. А ще – кухар (працював завідувачем їдальнею місцевого держлігоспу, засновник кулінарної школи для учнів загальноосвітніх шкіл), поет (автор поетичних збірок). Коноваленко переможець та призер численних всеукраїнських і міжнародних кулінарних фестивалів та конкурсів, учасник телевізійних передач.

Добрянєць закоханий у свій

музей іграшок, залюбки проводить в ньому екскурсії. Для дітей наших воїнів він робить це безкоштовно.

Новинкою колекції є ляльки-реборни. Їх створення потребує значних зусиль та коштів. Кілька таких іграшок, схожих на немовлят, представлено на виставці в заповіднику.

А ще в музеї Сергія Коноваленка кілька тисяч порцелянових ляльок. Це його особлива гордість.

В Добрянці колекціонер у старенькій хатині з дерев'яним різьбленням, якій понад 120 років, створив музей старообрядництва. Тут безліч предметів побуту: посуд, фотографії, самовари, новорічні прикраси...

Експозиція в заповіднику – це маленький міні-музей іграшок, тут представлена лише частинка великої колекції родини Коноваленків. Запрошуємо відвідати її і поринути у світ дитинства, у світ прекрасного.

Область знову відвідала делегація з Франції

Франція – один з найбільш активних партнерів області. Тому візити до області урядових і неурядових організацій, посадовців відбуваються часто.

1 червня делегація на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом Франції в Україні паном Етьеном де Понсеном зробила акцент на огляді культурної спадщини Чернігова та поспілкувалася з начальником ОВА В'ячеславом Чаусом та іншими представниками ОВА про вже реалізовані проекти.

«Ми з паном Етьеном де Понсеном скільки

подати три локації: центральна частина Валу; Єлецька гора з ансамблем Єлецького монастиря та курган «Чорна могила»; Болдина гора з курганным могильником Х століття та комплексом Троїцько-Іллінського монастиря.

Як зазначив пан Посол, Франція має намір підтримати відповідну заявку. Делегація мала нагоду на власні очі оцінити визначні місця.

Окрім того, гості відвідали село Ягідне; Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді,

Французька делегація на Валу, біля Спасо-Преображенського собору

разів уже бачилися, – зазначив В'ячеслав Чаус. – У партнерстві нам вже вдалося покращити логістику, технічне забезпечення закладів освіти та охорони здоров'я, допомогти мешканцям пошкоджених будинків області. Враховуючи, що Франція є однією із засновниць ЮНЕСКО, дуже сподіваємося на підтримку Чернігівщини у просуванні у відповідній номінації».

До списку Світової спадщини у номінації «Культурний ландшафт Чернігова» планують

якому раніше передали автобус; а також побачили, як функціонує встановлена французька конструкція мосту в одній з громад.

«Звісно, Франція підтримує міста, партнерські стосунки з якими були встановлені раніше, як от Одеса – Марсель. Однак, для мене принциповим було організувати допомогу саме Чернігівщині. Адже ваша область стала прикладом національного спротиву та мужності навіть в частковій окупації та облозі», зазначив Етьєн де Понсен.

Побільшало охочих взяти дитину у свою родину

Через російську агресію на Чернігівщині загинули 22 дитини, 59 зазнали поранень. Дванадцять дітей втратили батьків. Про це нагадала начальниця Служби у справах дітей Чернігівської ОВА Людмила Зеленько на брифінгу в медіацентрі ОВА напередодні Міжнародного дня захисту дітей.

Реалії повномасштабного вторгнення змусили Уряд минулого року розширити підстави для надання статусу дитини, позбавленої батьківського піклування. Зокрема, його можуть отримати діти, чий батьки:

перебувають у районі проведення воєнних (бойових) дій або на тимчасово окупованій території;

зникли безвісти за особливих обставин; перебувають у полоні держави-агресора; затримані чи взяті у заручники органами влади держави-агресора.

У Чернігівській області відповідний статус за цими критеріями отримали десятеро дітей: у двох дітей батько вважається зниклим за особливих обставин,

ще у восьми батьки нині перебувають на тимчасово окупованих територіях.

Завдання соціальних служб – виявити і захистити кожну таку дитину.

З а к о н о д а в с т в о передбачає виплату державної соціальної допомоги, якщо дитина має статус сироти або позбавленої батьківського піклування, – 2,5 прожиткового мінімуму для відповідного віку (якщо дитина має інвалідність – 3,5 прожиткового мінімуму).

Загалом нині в області проживають 1912 дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування. Абсолютна більшість з них, 93,7 %, влаштовані у сімейні форми виховання.

Під час воєнного стану кількість охочих усиновити дитину зростає.

– Зараз більш активними стали кандидати в усиновлювачі, кандидати в прийомні сім'ї, ті, хто хоче взяти дітей на виховання, – зазначила Людмила Зеленько. – У нас такого ніколи не було, як сьогодні, – 13 кандидатів у прийомні сім'ї хочуть взяти дітей. Так само

з усиновленням – 27 осіб перебувають на відповідному обліку.

На Чернігівщині працюють усі 63 служби у справах дітей, 13 з яких минулого року понад місяць перебували на окупованих територіях. Вони опікуються, зокрема, 1222 дітьми, які опинились у складних життєвих обставинах.

Працюють і два з трьох центрів соціально-психологічної реабілітації дітей. У Чернігівському центрі, який був пошкоджений внаслідок російської агресії, поки що завершили перший етап ремонту та облаштували сховище.

В інтересах дітей триває співпраця з благодійними фондами та громадськими організаціями. Так, за пропозицією Фондації Олени Зеленької планується оздоровити 200 вихованців дитячих будинків сімейного типу з Чернігівщини у Закарпатській області.

Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю обласної військової адміністрації

Що постановила Чернігівська міська рада

1 червня відбулася 32-га (позачергова) сесія Чернігівської міської ради VIII скликання. Вона ухвалила ряд важливих для міста рішень. Також ряд рішень цього дня ухвалив виконавчий комітет ради.

Для будівництва житла власникам пошкоджених осель

Депутати ухвалили рішення «Про затвердження комунальному підприємству «Чернігівбудінвест» Чернігівської міської ради технічної документації із землеустрою щодо поділу».

В.о. міського голови Олександр Ломако повідомив, що це дасть старт для співпраці між Чернігівською міською радою та компанією «ROCKWOOL», з якою муніципалітет вже підписав Меморандум. Олександр Ломако повідомив під час сесії наступне.

– Ще наприкінці 2022-го року міський голова Владислав Атрошенко підписав лист про наміри з датськими партнерами «ROCKWOOL Ukraine», яка зараз досить багато допомагає Чернігівській області. Вони висловили намір будувати за свої кошти будинки, всього на 410 квартир, в мікрорайоні Масани, які будуть безкоштовно передані чернігівцям, житло яких пошкоджено чи знищено внаслідок військової агресії рф. Це чудова ініціатива, ми її вітаємо. Сума інвестицій, орієнтовно, 23 млн євро, 10% – кошти бюджету міської громади. Через рішення судів і створення у місті військової адміністрації, у нас більше місяця була пауза, коли вони не розуміли з ким вести діалог. Але дуже швидко всім стало зрозуміло хто і чим займається, і ми з ними підписали Меморандум про ці наміри і зафіксували нашу домовленість письмово. І от ми, з боку міської ради, переходимо до реалізації цих домовленостей.

Для відновлення пошкодженого житла

Міська рада продовжила дію двох Програм, які направлені на підтримку мешканців міста, у яких пошкоджене житло внаслідок російської військової агресії.

У цьому році допомогу вже виплачено 245 мешканцям пошкоджених приватних будинків на загальну суму майже 3,061 млн грн, а у 2022-му – 1596 особам на загальну суму 26,5 млн грн.

Компенсацію за відновлення вікон у цьому році отримали 79 мешканців на загальну суму 974,6 тис грн, а у 2022-му – 647 на загальну суму 8,1 млн грн.

Цього ж дня на засіданні виконкому міськради були погоджені відповідні виплати з бюджету міста. Допомогу отримають:

27 власників приватних житлових будинків на загальну суму 345,5 тис. грн; часткову компенсацію на відновлення вікон – 10 громадян на загальну суму понад 134 тис. грн;

74 власники пошкоджених квартир багатопверхівок на загальну суму 755 тис. грн (у поточному році допомогу вже отримали 315 мешканців на загальну суму 5,535 млн грн).

Допомога родинам жертв війни

Виконком міськради погодив надання одноразової матеріальної допомоги членам сімей загиблих (померлих) захисників України – 23 особам на загальну суму понад 1,401 млн грн. У цьому році цю допомогу вже отримали 153 особи на загальну суму 9,045 млн грн.

Виплати з бюджету міста здійснюються відповідно до Програми надання одноразової матеріальної допомоги членам сімей загиблих (померлих) захисників України на 2023 рік, затвердженої рішенням міської ради 23 грудня 2022 року.

Допомога при народженні дітей

У День захисту дітей виконком міськради погодив допомогу для 86 сімей із новонародженими.

Одноразову матеріальну допомогу при народженні дитини отримають ще 86 мешканок, які зареєстровані і наразі перебувають у Чернігові. Загальна сума виплат 755 тисяч гривень.

Кожна родина чернігівців при народженні дитини може отримати підтримку від міста. Виплати здійснюються в рамках Програми підтримки народжуваності.

Тож, цього місяця такі виплати з бюджету громади отримають:

49 сімей – по 5 тис. грн на першу дитину; 25 сімей – по 10 тис. грн на другу дитину; 10 сімей – по 20 тис. грн на третю дитину;

одна сім'я, в якій народилася п'ята дитина, – 20 тис. грн;

одна сім'я, в якій народилася двійня, – 40 тис. грн.

Переименування вулиць

Депутати ухвалили рішення про чергове перейменування низки вулиць та провулків – з метою проведення політики очищення міського простору від топонімів, що звеличують, увіковічують, пропагують або символізують рф. Ось список нових перейменувань (першою вказана стара назва, другою – нова).

Вул. Віхніна – пров. Троїцький.
Вул. Глинки – вул. Гулака-Артемівського.
Вул. Десняка – вул. Василя Симоненка.
Вул. Жуковського – вул. Ялівщина.
Вул. Земнухова – вул. Володимира Ємця.

Вул. Некрасова – вул. Євгена Калити.
Пров. Некрасова – вул. Івана Ремболовича.

Вул. Станіславського – вул. Карпенка-Карого.

Вул. Ушакова – вул. Антонія Печерського.

Пров. Ушакова – вул. Дем'яна Ігнатювича.

Вул. Черняхівського – вул. Пилипа Орлика.

Вул. Шевцової – вул. Івана Золотаренка.
Вул. Григорія Щербини – вул. Ярославни.
Пресслужба Чернігівської міської ради

Випускники саджають деревця з Латвії

Випускники ліцею № 22 та школи № 13 2 червня, долучилися до висаджування саджанців сосни, які подарували представники латвійської делегації, що перебували у Чернігові. Загалом передали більше 80 саджанців.

Зустріч міністерки економіки Латвійської Республіки Ілзе Індриконе, Надзвичайного та Повноважного Посла Латвійської Республіки в Україні Ілгарса Клява з в.о. міського голови Чернігова Олександром Ломако відбулася 23 травня. Її учасники досягли домовленостей про виділення двох мільйонів євро цієї країною для відновлення нашого міста. Також визначили напрямки, за якими спрямують це фінансування, – обладнання для закладів освіти та відновлення потужностей КП «Чернігівводоканал».

Сенсорний кіоск біля Художнього музею на Валу

Біля Чернігівського обласного художнього музею імені Григорія Галагана відкрили перший туристичний сенсорний кіоск: у рамках проекту регіонального розвитку «Чернігівське князівство від тисячолітньої історії до сучасної туристичної промоції».

Ще до початку повномасштабної війни з метою популяризації туристичного потенціалу області було придбано 8 сенсорних кіосків. Це електронний пристрій, де на великому екрані подається різна інформація. Найближчим часом такі сенсорні кіоски будуть встановлені й у інших місцях області.

McDonald's відновив роботу

Мережа американських ресторанів швидкого харчування McDonald's 1 червня відновила роботу ресторанів у Чернігові та Кривому Розі. Таким чином в Україні працюють вже 89 ресторанів McDonald's.

Обидва заклади розташовані у центральних районах міст, зокрема чернігівський за адресою вул. Князя, 34, поруч з Центральним ринком. Заклад у Чернігові працює з 07:00 до 22:00.

Гості можуть зробити замовлення в залі ресторану на касі чи через термінали самообслуговування, а також на МакДрайві.

Ресторани дотримуватимуться правил безпеки, за якими у разі оголошення повітряної тривоги команда швидко завершує всі процеси, видає уже оплачені замовлення й зачиняє заклад, аби працівники і гості могли пройти у укриття.

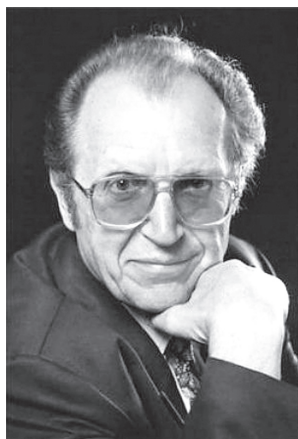
Завершилась посівна кампанія: разом з озиминою засіяно майже 1,2 мільйона гектарів

Весняну посівну кампанію-2023 в області завершено.

Станом на 1 червня за всіма категоріями господарств посіяно 978,6 тис. га ярів культур. Зокрема (у тисячах гектарів): ярої пшениці – 8,1; ярого ячменю – 13; вівса – 13; гороху – 5,6; проса – 6,4; кукурудзи – 350,5; цукрового буряку – 2,5; соняшнику – 325,1; сої – 82; гречки – 10,6; інші зернові – 3,8; кормові – 78; картоплевоочева група – 80.

Загальна посівна площа з урахуванням озимих культур становить 1194,4 тисяч га.

Музична громада країни вшанувала пам'ять видатного митця і педагога, заслуженого діяча мистецтв України, заслуженого працівника культури України, кавалера ордена «За заслуги» III ступеня, Почесного громадянина Чернігова Любомира Боднарука (01.06.1938 – 07.12.2009).

Значна частина творчого життя Маєстро була пов'язана з Сіверським краєм. 1996-го року Любомир Боднарчук зібрав у Чернігові, в обласному філармонічному центрі, один з кращих хорових ансамблів України – камерний хор ім. Дмитра Бортнянського, що нині носить почесне

Любомир Боднарчук: жива пам'ять про Маєстро

звання академічного. Хор став частиною величної душі Любомира Мирославовича.

2 червня 2023 року артисти хору під диригуванням Ігоря Найд'юна представили у залі обласного художнього музею

ім. Г. Галагана концертну програму, присвячену 85-річчю Любомира Боднарука. Теплими словами згадали митця його дружина

Любов Боднарчук, його донька, народна артистка України Жанна Боднарчук,

а також народна артистка України Марина Гончаренко, учениця Маєстро, співачка і журналістка Юлія Найда.

У концертну програму увійшли духовні твори українських композиторів. І не випадково саме вони: Любомир Боднарчук разом зі своїм хором був одним з тих, хто відкрив широкій публіці безцінні скарби українських духовних піснеспівів. Прозвучали твори Максима Березовського, Миколи Дилецького, Дмитра Бортнянського, Тетяни Яшвілі, Кирила Стеценка, Ганни Гаврилець. На диригентському місці спробували свої сили студенти музичного коледжу Тетяна Чернікова, Софія Машталір, Артем Перцев, Єлизавета Куценко. Саме виступом з професійним хором свого часу перевіряв диригентську майстерність своїх студентів Любомир Боднарчук...

І традиційно виступ Академічного камерного хору завершився виконанням «Молитви за Україну».

Театр ім. Т. Шевченка – глядачам

Прем'єрна вистава

«Сліпий»

Чернігівські шанувальники класичної вітчизняної літератури 3 червня знову мали нагоду зустрітись із героями опери-містерії «Сліпий», за творами Тараса Шевченка. Прем'єрна вистава цього театрального сезону (режисер Олександр Лаптії) приваблює креативними режисерськими рішеннями, високою виконавською майстерністю артистів драми, балету, хору і оркестру театру.

Концерт артистів театру

У чарівний полон прекрасних композицій потрапили глядачі, які прийшли першого літнього дня на концерт «Музика натхнення» на сцені театру.

Розпочав програму оркестр театру, під орудою головного диригента, заслуженого артиста України Олексія Рощака. Колектив майстерно виконував популярні музичні твори та супроводжував сольні виступи вокалістів. З прихильністю сприйняли глядачі дует артистів Владислава Лещенка і Оксани Ленчевської, суголосне виконання разом із заслуженим артистом України Едуардом Брагідою улюбленої українцями пісні «Два кольори», зворушено зустріли ліричну пісню про рідне місто. Натхненно виконав

Станіслав Аракільян пісню «Обійми мене». Захоплено аплодували дзвінкоголосим виступам артистки Юлії Казакової, зокрема, прикрашеним вальсом у виконанні двох бальних пар (Віталіна Брагіда, Анастасія Сальнікова, Володимир Кирильченко, Дмитро Лойченко) та жартівливою замальовкою у виконанні артистів драми Оксани Ленчевської, Катерини Ткачук, Ганни Ярової та Олександра Манастирського.

Окрасою програми стали хореографічні композиції: «Тиша», «Без тебе», «Помста», танго «Аргентина» у виконанні артистів балету і драми театру. Велике враження справив виступ юних вихованців студії танцю «Вітанденс».

Афіша червня

Чернігівський обласний академічний театр ім. Т. Шевченка

9 – Невчасно.
10 – Чарлі Гордон – ідіот.
11 – Чарівна лампа Аладдіна. 12.00.
11 – Загадкові варіації.
Початок інших вистав о 18.00

Чернігівський обласний молодіжний театр

8 і 9 – Between. Прем'єра.
10 – Карколомна пригода містера Аллена.
11 – Залишитися з носом.
13 – Рубікон.
16 – Жінка з присмаком текилі.
17 – Гостя.
18 – Goodbyemilove, або, дівчата, вам сюди.
Початок вистав о 18.00

Безкоштовні курси української мови

Чернігівські БКУМ – це волонтерський проєкт, який понад 7 років тому створила і очолює Людмила Зіневич.

В межах цього проєкту працюють курси з української мови: у Гончаренко-центрі, що діє при Культурно-мистецькому центрі «Інтермеццо» (Чернігів, вул. Шевченка, 9). Заняття в середу о 17.00, п'ятницю о 19.00, тривалість – 1 година. Телефон адміністратора для запису на курси: 0961551191.

Книга «Вечірнє танго» – в «Інтермеццо»

Нова книга прози і поезії редактора нашої газети Петра Антоненка, представлення якої пройшло в ряді бібліотек і Музеї М. Коцюбинського, є в продажу в Чернігівському культурно-мистецькому центрі «Інтермеццо» (вул. Шевченка, 9).

Петро Антоненко

ВЕЧІРНЄ ТАНГО

Корисні поради

Щоб алюмінієвий посуд не чорнів, треба уникати кип'ятити в ньому не солону воду, а також не очищену картоплю. В такому посуді добре зберігати молочні, овочеві, м'ясні продукти, в яких нема оцтової кислоти (оцту, лимонного соку і т. д.). В цьому посуду не можна зберігати сіль, квашену капусту, солені огірки, гриби.

Ніж, яким чистили оселедець, протріть морквою або картоплею, і рибний запах зникне. Також запах оселедця чи цибулі з ножів, виделок легко усунути, протерши їх ганчіркою, змоченою рослинною олією чи оцтом.

Наша газета – на сайті в Інтернеті

Вже кілька років існує в Інтернеті сайт нашої газети «Світ-інфо». На цьому ж сайті розміщуються і всі номери нашого дочірнього видання – обласної літературно-мистецької газети «Струна». На сайті є всі номери обох газет за всі роки їх видання: «Світ-інфо» – за понад 10 з половиною років, «Струна» – за майже два роки. Всі публікації й ілюстрації можете легко скопіювати.

Адреса сайту: <http://svit11.wordpress.com>.

Чернігівський культурно-мистецький центр «Інтермеццо»

14000, м. Чернігів, вул. Шевченка, 9, тел (063) 236-18-03
<http://intermezzo.org.ua>. e-mail: kmc.intermezzo@gmail.com
ICQ: 605-110-856

Послуги: в продажу книги, музика, мистецтво, сувеніри, канцтовари, а також туризм, екскурсії, проведення презентацій, прес-конференцій, творчі зустрічі, кава, зручності.

Чернігівська міська організація Суспільної служби Світового конгресу українців

Види послуг: соціальний патронаж, видавничо-діяльність, сприяння вихованню дітей, відродженню духовних і національних традицій. Вул. Шевченка, 9. Тел. (063) 236-18-03.

Газета виходить за сприяння Товариства Української Мови (США) і Міжнародної Фундації імені Івана Багряного (голова ТУМ і Фундації – професор Віра Боднарчук, скарбник Фундації – Олексій Коновал).

З поетичного зошита

Ірина КУЛАКОВСЬКА

Намаривсь дощ бентежний і дзвінкий,
Мов плач конвалій в сивих шатрах лісу,
Де вже розпукли римами гілки,
Павук латає взористу завісу...

Ряснучий дощ... На репанях грядках
Цнотливий дар жаданої вологи.
Ключе спроквола ситий синій птах
Зернята крапель. Довгі монологи

Басить у ринві хлюща передмість.
Монети листя... Срібники? Оболи?
...Струмить медова передрання млість,
Фарбує в пурпур вогкі видноколи.

Примаривсь дощ... Кому? В які часи?
І ми, плащем одвічних злив укріті...
Мигтять веселки в хтивих снах роси.
Вклякає жайвір десь, в лапатім літі.

Чернігів, 28.05.2023

Микола БУДЛЯНСЬКИЙ

Ранок

Небо ще тримає, як дитину,
Недоспале сонце на руках.
Йде весняним садом по стежині
Ранок у зелених чобітках.

Гнуть травицю переспілі роси,
Бо важкі, неначе камінці.
Заплітають вишні в білі коси
Цвірінчання ранніх горобців.

Дід вже вибрав гілочку вербову –
Буде внуку пищик голосний.
З кожним ранком більшає любові
І доокіл більшає весни.

Знов у мандри вируша дорога.
Виспів ранок, сонячний, легкий.
Як весна в душі, то це надовго,
Хоч роки летять, як літаки.

Чернігів, 21.04.2023

Раїса СТРУНА

Ми не пробачим, не забудем
І добру пам'ять збережемо.
Тепер хоч бийте себе в груди –
Не буде віри вам уже.

Ми не пробачим вам ніколи
Дитячих й материнських сліз,
Все, що робили ви довкола,
В містах і селах – горе скрізь.

Ми не забудем, бо на серці
Ця кривда кров'ю запеклась,

Ми збережемо солдатські берці,
До нас ординцям повік – зась!

Ми не пробачим, не забудем,
Жертвам війни згубивши лік,
Тепер хоч бийте себе в груди –
Ми не пробачимо повік!

Якщо далеко десь за морем
Нам хтось у цьому доріччє –
Не треба гратись чужим горем.
Воно нікого не мине.

Чернігів, 07.11.2022

Олена КОМПАНЕЦЬ

У поступі квітневої завії
вимолюю у Бога на шляху
повірити: усе зумію
з букетом білопінного бузку.

Що проросту у повнім безгомінні
на зболеній простреленій землі.
Й невизрілі душі творіння
курсивом рівним напишу.

І у веснянім тихім верболозі,
у шелесті зеленої трави
згадаю мить, що не минає досі, –
із нею просто більшає весні!

Сновськ, 07.05.2023